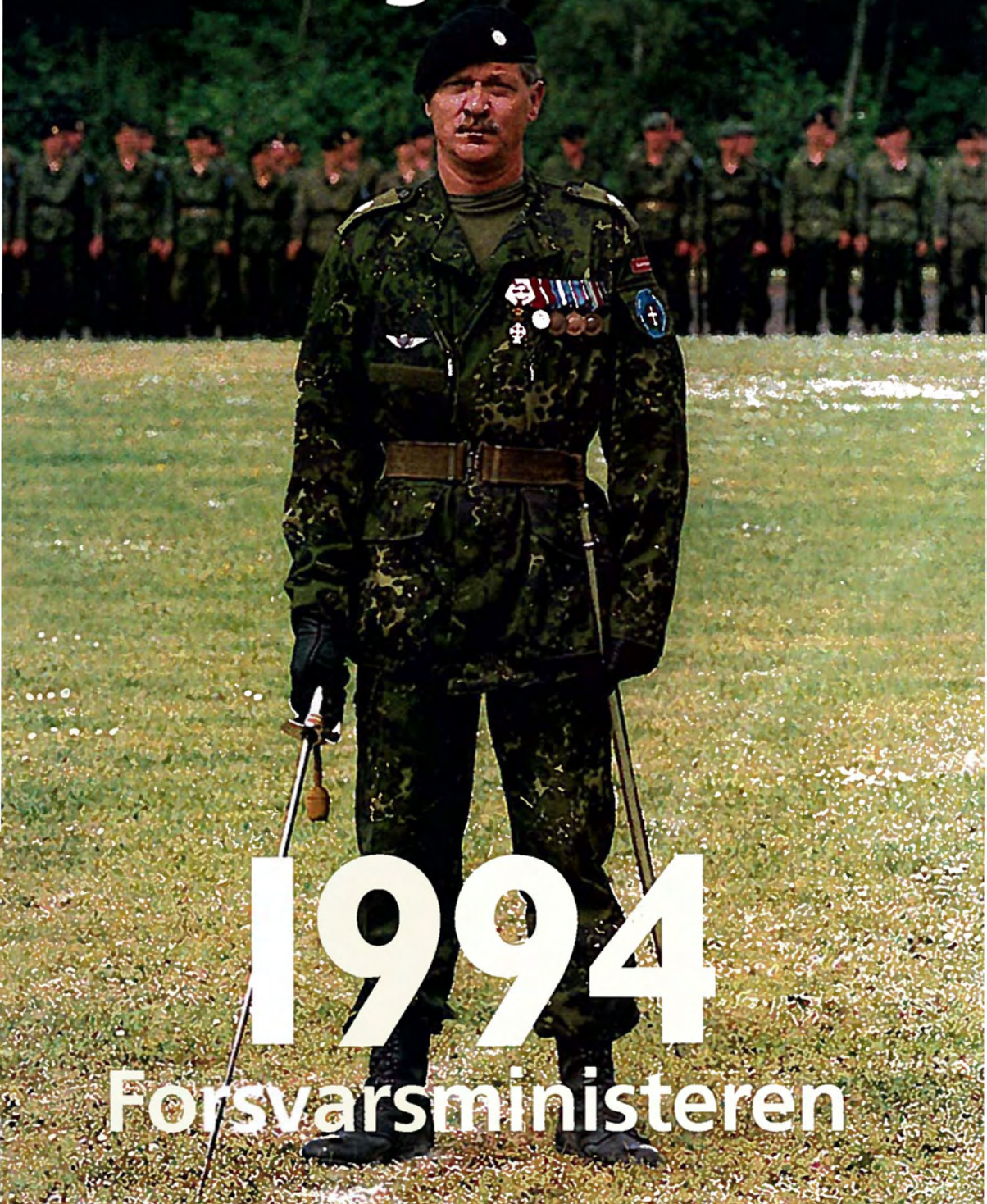

ÅRLIG Redegørelse

1994

Forsvarsministeren

Indholdsfortegnelse

	Side
Forsvarsministerens forord	3
Kapitel 1, Åbning mod øst	5
Partnerskab for Fred	5
Samarbejdet Polen-Danmark og Danmark-Tyskland-Polen	6
Baltikum på vej	9
Nordisk bistand til baltisk fredsbevarende bataljon	9
Dansk hjælp til baltiske fredsbevarende delinger	11
Aftale med Rusland	12
Kapitel 2, Det internationale forsvar	15
Med blå baret – Danmark og FN	16
FNs beredskabsstyrker – UN Stand-By Forces	20
Værnsfælles multinationale styrker – Combined Joint Task Force	22
Kapitel 3, Forsvaret 1994	25
Den Danske Internationale Brigade	25
Brigaden oprettes	26
FN-afdelingen i Jægerspris nedlægges	28
Hærens regimentssammenlægninger	28
Bytræningscenter Oksbøl	29
Sergentskolen i Sønderborg	29
Søværnets udflytning	30
Grønlands Kommando	31
Flyvevåbnets nye struktur	31
Fremtiden for de danske deployeringsflyvestationer	31
Radarstationen på Bornholm automatiseres yderligere	33
Hjemmeværnet til debat	34
Personel	34
Materiellet i de 4 værn	35
Forsvar for miljøet	38
Forsvarets naturpleje	38
Fæstnings- og Natursekretariatet	39
De 8 »særstatus-områder«	39
Rådgivnings- og Analysegruppens rapporter	40
Kapitel 4, Året der gik	45
Tillæg	
1. Forsvarets økonomi	63
2. Vedtagne lovforslag 1993/94	66
3. Folketingsbeslutninger 1993/94 og 1994/95	67
4. Forespørgsler 1993-1994	68
5. Spørgsmål til Forsvarsministeren 1993-1994	69

*Udgiver: Forsvarsministeriet,
Holmens Kanal 42, 1060 København K.
Tlf. 33 92 33 20.*

Oplag: 6000 eksemplarer, marts 1995.

Tryk: J.H. Schultz Grafisk A/S.

*Foto: Hvor intet andet er anført er de
anvendte billeder taget af forsvarrets
egne fotografer.*

*Forsiden: Chefen for Den Danske Internationale Brigade,
brigadegeneral Finn Særmark Thomsen ved paraden
1. juli 1994 i Vordingborg ved brigadens oprettelse.
(Foto: Per Daugaard)*

Forsvarsminister Hans Hækkerups forord

Modsætninger mødes. Fjendebilleder forsvinder og nye venskaber opstår. Sådan var det også i 1994. Sidst på året besøgte den litauiske forsvarsminister Linas Linkevicius, sammen med mig, sine soldater under uddannelse hos de danske FN-soldater i Kroatien. Det var et bevæget besøg. Af flere grunde. Soldaterne, hvoraf mange har en fortid i den røde hær, fungerer rigtigt godt og høster stor anerkendelse hos de danske læremestre. Og de mødte for første gang deres minister under udøvelse af internationale opgaver langt fra deres eget land. Litauen, og

Forsvarsminister Hans Hækkerup besøgte sammen med sin litauiske kollega, forsvarsminister Lina Linkevicius den litauiske deling hos DANBAT i Kroatien.

Estland og Letland, er et godt eksempel på Danmarks indflydelse på den forandrede sikkerhedspolitiske sfære. Vi har en lang tradition for bidrage til FNs internationale opgaver, og snart kan balterne også være med til at løfte deres del af byrderne – ikke mindst når den fælles baltiske fredsbevarende bataljon kommer på benene.

Danmarks internationale indsats er blevet meget markant, og oprettelsen af Den Danske Internationale Brigade og tilmeldingen af stabs-officerer og et hovedkvarterskompagni til FNs Stand-By Forces har givet genlyd i det internationale samfund.

Ikke mindst den professionelle indsats af danske enheder i det tidligere Jugoslavien er blevet værdsat, og der er bred respekt for de danske soldater i området. Også den danske deltagelse i operation SHARP GUARD – den maritime embargo mod eks-Jugoslavien – med korvetterne PETER TORDENSKIOLD og OLFERT FISCHER samt flyvevåbnets transportindsats til bl.a. Rwanda skal fremhæves.

Men det internationale aspekt er mere end dansk indsats i FN-regi.

De samarbejdsaftaler, der er indgået med de baltiske lande, Polen og Rusland indenfor Partnerskab for Fred-rammen, og Danmarks rolle som koordinator indenfor uddannelse i fredsbevarende operationer i Det Nordatlantiske Samarbejdsråd, har bragt Danmark i front i inddragelsen af de central- og østeuropæiske lande i et frugtbart samarbejde med vesten.

Forsvarets store indsats på det internationale område stiller også store krav til forsvaret herhjemme. En af forudsætningerne for at kunne opretholde den internationale indsats er, at forsvaret kan opstille og ud-danne de nødvendige enheder og er i stand til at indgå i løsningen af de internationale opgaver af forskellig art samtidigt hermed. Det har stillet, og vil fremover stille, store krav til forsvarets personel. Krav som i 1994 er blevet opfyldt på en særdeles tilfredsstillende måde.

Forsvaret er stadig i en omstillingsproces til tiden efter den »den kolde krig«, og 1994 har også været præget af en række analyser og arbejdsgrupperarbejder, der skal være med til at danne grundlaget for en kommende forsvarsaftale.

Det er mit håb, at Årlig Redegørelse 1994 afspejler forsvarets store indsats såvel i Danmark som i udlandet. Som en nyskabelse bringes en kronologisk oversigt over nogle af de begivenheder, der i 1994 satte sit præg på forsvaret. Oversigten kan naturligvis ikke beskrive alle vigtige begivenheder fra enhver synsvinkel, men den giver et indtryk af den stadig mere komplekse verden, forsvaret er en vigtig del af.

God fornøjelse med læsningen.

Hans Hækkerup

KAPITEL 1

Åbning mod ØST

Partnerskab for fred

På topmødet i Bruxelles den 10. og 11. januar 1994 besluttes det, som en del af NATO's nye strategi, at etablere Partnerskab for Fred. Målsætningen er at udbygge praktisk politisk og militært samarbejde mellem deltagerlandene.

NATO forpligter sig til at videregive viden, procedurer og normer oparbejdet gennem næsten 50 års alliancearbejde. For partnerlandene er Partnerskab for Fred defineret i en bred demokratisk ramme, som indebærer fremme af og forpligtigelse overfor demokratiske principper. Partnerne sikres også ret til at konsultere NATO, såfremt de føler en direkte trussel mod deres territorium, sikkerhed eller politiske uafhængighed.

Alle partnere underskriver et enslydende Rammedokument og er fra starten ligestillede. Det grundlæggende princip er, at der ikke skelnes mellem samarbejdspartnerne, men at der samtidig er mulighed for partnerne for at vælge forskellige samarbejdsrelationer til NATO indenfor rammerne af Partnerskab for Fred. Invitationen til deltagelse i Partnerskab for Fred omfatter lande udenfor NATO, der er medlem af Det Nordatlantiske Samarbejdsråd (NACC), Den Europæiske Sikkerheds- og Samarbejdskonference (CSCE) eller lande, som er villige og i stand til at deltage i programmet.

På NATO topmødet i januar blev det også foreslået at påbegynde afholdelse af fælles øvelser i fredsbevarende virksomhed med partnerlande. Tre større øvelser blev afholdt i løbet af efteråret 1994:

- »EXERCISE COOPERATIVE BRIDGE 94«,
- »EXERCISE COOPERATIVE VENTURE«,
- »EXERCISE COOPERATIVE SPIRIT«.

For alle tre øvelser var det primære mål at medvirke til udviklingen af fælles procedurer for uddannelse i fredsbevarende virksomhed.

Polen afholdt »EXERCISE COOPERATIVE BRIDGE 94« fra den 12. - 16. september 1994 i Biedrusko øvelsesterræn. I øvelsen deltog enheder fra Danmark, Polen, Bulgarien, Tjekkiet, Tyskland, Italien, Litauen, Hol-

land, Rumænien, Slovakiet, Storbritannien, USA og Ukraine. Danmark deltog med én deling.

»EXERCISE COOPERATIVE VENTURE« var en maritim øvelse, der blev afholdt i Nordsøen og Skagerrak fra den 28. september til den 7. oktober 1994. Enheder fra Danmark, Rusland, Sverige, Polen, Belgien, Tyskland, Litauen, Norge, Holland, Spanien, Storbritannien og USA deltog i øvelsen. Som observatører deltog blandt andre Bulgarien, Finland og Rumænien. Danmark deltog med en minelægger af FALSTER-Klassen.

»EXERCISE COOPERATIVE SPIRIT« afholdtes i Holland fra den 24. til den 28. oktober 1994. Enheder fra Canada, Tjekkiet, Estland, Tyskland, Litauen, Polen, Slovenien, Sverige, Ukraine, Storbritannien, USA og Holland deltog i øvelsen. En vigtig del af øvelsen var »Observatør Programmet«, et slags seminar, der skulle instruere de deltagende observatører i, hvordan en NATO øvelse organiseres og give en fornemmelse af de forskellige opgaver og områder, der knytter sig hertil, herunder presse- og informationsdækning og den civile/militære koordinering. De 21 lande, der deltog som observatører, blev også briefet om NATO's syn på fredsbevarende virksomhed. Danmark deltog med to observatører.

Partnerskab for Fred kan betegnes som en succès. Indenfor programmets første 6 måneder underskrev 23 nationer Rammedokumentet og 9 lande er i fuld gang med at sætte deres individuelle samarbejdsprogrammer i gang.

Danmark søger aktivt at udnytte rammen for Partnerskab for Fred, bl.a. gennem bilaterale aftaler med Polen, de tre baltiske stater og Rusland. Danmark indgår desuden i et trekantssamarbejde med Polen og Tyskland.

Samarbejdet

Danmark-Polen og Danmark-Tyskland-Polen

Det dansk-polske samarbejde, som blev indledt med underskrivelsen af den overordnede samarbejdsaftale i oktober 1993, blev videreudbygget i løbet af 1994. I januar underskrev parterne det første årsprogram, som fastlagde hvilke konkrete aktiviteter, der skulle gennemføres i løbet af 1994. Der var først og fremmest tale om en række besøg på højt niveau, ligesom der i april måned blev gennemført stabsdrøftelser om emner af fælles interesse.

I perioden blev der etableret kontakt mellem de to landes forsvarsakademier, hvilket bl.a. førte til, at Chefen for det polske forsvarsakademi forelæste i Danmark. Forsvarsakademierne underskrev en samarbejdsprotokol, som bl.a. resulterede i optagelsen af en polsk elev på det danske forsvarsakademi og i etableringen af et samarbejde omkring sproguddannelser.

I årets løb blev der indgået to operative aftaler om fly- og søredning, som for begge aftalers vedkommende medførte udvekslingsbesøg og øvelsesvirksomhed. Der blev gennemført en række gensidige flådebesøg, og der blev afholdt en fælles dansk-tysk-polsk minestrygningsøvelse BALTIC ENDEAVOUR i Mecklenborg Bugt og Østersøen. Fra dansk side deltog en STANDARD-FLEX udrustet som minejager i øvelsen, medens Polen og Tyskland hver deltog med 2 minestrygere.

Tysklands forsvarsminister Volker Rühe og forsvarsminister Hans Hækkerup hilser på de polske soldater, der deltog i øvelse CARBON GAP. Foto: Erik Jepsen/Nordfoto.

På hærsiden blev der afholdt to øvelser med Polen. I september måned deltog en dansk enhed i den sidste fase af den polske feltøvelse TA-TRA-94. I slutningen af oktober og i begyndelsen af november gennemførtes øvelsen CARBON GAP i Danmark. I øvelsen medvirkede en polsk ingeniørenhed, ligesom også enheder fra Tyskland og Holland deltog i øvelsen. Øvelsen blev indledt med en kort uddannelsesperiode, hvor enhederne trænede i brugen af hinandens materiel. Herefter blev der gennemført en egentlig feltøvelse i perioden 31. oktober til 3. november, som først og fremmest fokuserede på træning i samarbejde på tværs af nationerne.

I december underskrev parterne årsprogrammet for 1995. Der var enighed mellem parterne om at tage fat på emner som bilateralt samarbejde omkring fredsbevarende operationer og våbenkontrol. Man aftalte også at udveksle erfaringer om forholdene for militært personel, herunder spørgsmål om militær straffe- og retsplejelovgivning. Fra dansk side inviterede man polakkerne til et seminar i Danmark om oplysnings- og velfærdstjeneste, hvor man også vil invitere Rusland og blandt andre de baltiske lande. Endvidere blev man enige om at indlede et samarbejde om de erfaringer, som specielt det danske forsvar har på miljøbeskyttelsesområdet. På hærsiden blev man bl.a. enige om at etablere et nærmere samarbejde omkring træning og uddannelse, og for søværnets vedkommende aftalte man at udvide eftersøgnings- og rednings-samarbejdet med flere aktiviteter, bl.a. øvelser. Endelig tog man fat på at etablere et samarbejde mellem de to landes flyvevåben, som bl.a. skal omfatte samarbejde omkring sikkerhed i luften og håndtering af nødsituationer. Det blev også besluttet at uddybe samarbejdet mellem Forsvarsakademierne med flere aktiviteter, ligesom man blev enige om et samarbejde mellem de to landes militære sundhedstjenester.

I 1994 afholdtes et uformelt forsvarsministermøde i Warnemünde. Mødet var en opfølgning på det initiativ, man fra dansk side havde taget, da man i 1993 indbød til et uformelt dansk-tysk-polsk forsvarsministermøde på Bornholm. På mødet i Warnemünde var ministrene enige om at fortsætte og videreudbygge samarbejdet i første omgang ved gennemførelsen af fælles øvelsesvirksomhed. I december blev der i Warszawa afholdt et tredje uformelt møde på embedsmandsniveau, hvor man drøftede mulighederne for at udvide samarbejdet til også at omfatte samarbejde mellem enheder fra de tre lande på det fredsbevarende område.

Baltikum på vej

Fra 3. januar til 30. marts 1994 indgik Danmark bilaterale aftaler med Letland, Litauen og Estland om samarbejde på det militære område.

Den overordnede målsætning for samarbejdet er at styrke kontakterne til de baltiske lande og tilnærme dem til resten af Europa. Aftalerne skal ses som et bidrag til de baltiske landes bestræbelser på at sikre deres fortsatte uafhængighed og på at opbygge et velfungerende, demokratisk kontrolleret forsvar. Samarbejdsaftalerne er tænkt som en hjælpende hånd til Estland, Letland og Litauens ønsker om at indgå i et funktionelt samarbejde med NATO via Det Nordatlantiske Samarbejdsråd og Partnerskab for Fred.

For at medvirke til en demokratisering og afpolitisering af de væbnede styrker lægges hovedvægten på uddannelse af fremtidige lederemner til forsvaret, dvs. kompagnichefer og delingsførere i alderen 25 – 35 år, og der ydes bistand til integration af hjemmeværn og forsvar. Bilateralt og i samarbejde med de øvrige nordiske lande søges det at fremme betingelserne for landenes suverænitæt. I den forbindelse yder forsvaret i særlig grad to former for bistand: Den lokalt orienterede bistand til forbedring af grænseovervågning og den internationalt orienterede overførsel af know-how på det fredsbevarende område.

Nordisk bistand til baltisk fredsbevarende bataljon

Estland, Letland og Litauen har besluttet i fællesskab at etablere en baltisk fredsbevarende styrke til indsættelse under FN- eller CSCE-mandat. Hensigten er i løbet af de næste par år at kunne opstille et fredsbevarende kompagni fra hvert af de tre lande for så hurtigt som praktisk muligt at råde over en egentlig fredsbevarende bataljon. Den baltiske fredsbevarende bataljon omtales både i Norden, de baltiske lande og i FN-sammenhæng som BALTBAT.

Fremkomsten af baltiske fredsbevarende styrker er et fint bidrag til igangværende europæiske bestræbelser på at sikre et tilstrækkeligt antal veluddannede soldater til fredsbevarende opgaver. De baltiske lande har på favorabel vis påkaldt sig det internationale samfunds opmærksomhed som engagerede deltagere. Dertil kommer, at opbyggelse af tidssvarende, fredsbevarende styrker er en politisk hensigtsmæssig indgang til omstrukturering af landenes egne forsvar.

Siden foråret har Danmark været koordinator af bistanden til etablering af en baltisk fredsbevarende bataljon. Der blev på et møde i Køben-

havn den 18. marts oprettet en styringsgruppe på ministerieplan med deltagelse fra Estland, Finland, Frankrig, Holland, Letland, Litauen, Norge, Storbritannien, Sverige og USA under dansk forsæde. I forlængelse heraf blev etableret en militær arbejdsgruppe også med dansk formandskab.

For at strømline den nordiske bistand til BALTBAT underskrev forsvarsministrene fra Danmark, Finland, Norge og Sverige den 3. maj i Korsør en erklæring om de mest grundlæggende principper for den nordiske bistand: At bistanden vil fokusere på uddannelse i fredsbevarende operationer i henhold til nordiske FN-standarder, at man vil sigte mod engelsk som bataljonens kommandosprog, og at den nordiske bistand skal koordineres med andre demokratiske landes bistand og i øvrigt vil tage form af »hjælp-til-selvhjælp«.

De samme principper kom til udtryk i Visby i Sverige, da de nordiske og baltiske landes forsvarsministre den 3. juni undertegnede en detaljeret aftale om deres samarbejde over de næste tre år omkring etablering af BALTBAT. Som noget nyt i forhold til Korsør-dokumentet erklærer de nordiske lande sig parate til som et led i den fredsbevarende uddannelse at yde »on-the-job-training« til baltiske officerer hos nordiske styrker, der er udsendt til FN-tjeneste. I Visby-aftalen forudses det, at der vil blive ydet engelsk sproguddannelse, grundlæggende infanteriuddannelse samt doneret materiel fra andre vestlige lande.

I København den 11. september 1994 gik den britiske forsvarsminister med i de nordiske og baltiske ministres aftale omkring BALTBAT. Hermed forpligtede Storbritannien sig til at give sprogundervisning og grundlæggende infanteriuddannelse. USA og Tyskland tilkendegav i tiden omkring dens færdiggørelse, at de ville supplere den nordiske og britiske bistand til den baltiske fredsbevarende bataljon. Efterfølgende betød dette løfter om ammunition til uddannelse fra Tyskland og om personlig udrustning og kommunikationsudstyr fra USA. Holland og Frankrig har erklæret sig positivt indstillede over for et evt. mindre bidrag på et senere tidspunkt.

Med Københavns-aftalen af 11. september 1994 blev fastlagt en samlet og ganske detaljeret ramme for den nordisk-britiske bistand til BALTBAT. En tre-faset uddannelsesplan blev fastlagt, og en række juridiske spørgsmål afklaret om baltiske forpligtelser som værtsnationer og om de nordiske og britiske instruktørers status under deres ophold i de baltiske lande.

Dansk hjælp til baltiske fredsbevarende delinger

For at fremme etableringen af fredsbevarende styrker helt ned på delingsniveau har Danmark som led i sin bilaterale bistand i tiden august 1994 til februar 1995 integreret en litauisk deling i den danske fredsbevarende bataljon i Kroatien, DANBAT.

Forud for udsendelsen af den litauiske deling LITPLA havde en enhed fra Bornholms Værn aflagt to ugers besøg i Litauen for at gennemføre øvelser i fredsbevarende teknikker mv. med de 32 litauiske soldater. Derefter fulgte to ugers træning ved det kompagni ved Sjællandske Livregiment, som delingen skulle indgå i.

Den litauiske deling, LITPLA var forinden udsendelse til DANBAT under uddannelse hos bl.a. Sjællandske Livregiment. Her ventes på vaccinationer. Foto: Søren Steffen/Nordfoto.

Efter en kort tilvænningsperiode i Kroatien har de litauiske soldater gruppevis varetaget tjeneste ved egne kontrol- og observationsposter på lige fod med deres danske kollegaer.

Den danske og litauiske forsvarsminister aflagde i begyndelsen af november besøg ved DANBAT's hovedkvarter i Kostajnica og ved de forskellige gruppers poster.

Aftale med Rusland

Den seneste aftale om samarbejde på det militære område blev indgået i september 1994 mellem Danmark og Rusland. Aftalen blev den 8. september 1994 underskrevet af Forsvarsminister Hans Hækkerup og Forsvarsminister Pavel Grachev under Grachevs besøg i København.

Fra dansk side var man interesseret i at indgå en aftale med Rusland, som ville give mulighed for at samarbejde inden for en bred vifte af emner på det militære område. Særlig interesse for Danmark har dog samarbejde om fredsbevarende virksomhed og om forsvarets rolle i et demokratisk samfund. Efter dansk ønske fremgår det af aftalen, at Danmark og Rusland vil arbejde for at bidrage til en styrkelse af fredeligt samarbejde og stabilitet i Europa med fokus på Østersøregionen. I gennemførelsen af de konkrete fælles aktiviteter vil man prioritere aktiviteter, som vedrører Østersøregionen og især Skt. Petersborg- og Kalinin-grad-områderne.

Aftalen med Rusland omfatter bl.a. udveksling af synspunkter og erfaringer vedrørende forsvarets rolle og virke i et demokratisk samfund – et emne som Danmark har omfattende erfaring med. Den erfaring vil blive stillet til rådighed for russerne, som først nu skal til at tage de praktiske og politiske konsekvenser af, hvad dette indebærer.

Danmark har stor erfaring på det fredsbevarende område og vil gerne dele disse erfaringer med andre lande. Hertil kommer, at behovet for bidrag til fredsbevarende operationer i verdens brændpunkter er stort og voksende. Russisk deltagelse vil betyde en yderligere integrering af Rusland i vestlige samarbejdsstrukturer. Men det kræver, at Rusland kan leve op til de fundamentale principper for international fredsbevarende virksomhed, som Danmark i mange år har været med til at udvikle og håndhæve.

På det fredsbevarende område vil samarbejdet med Rusland kunne omfatte de praktiske aspekter af fredsbevarende virksomhed og gennemførelse af fredsbevarende operationer under FN eller CSCE. Tilsvarende vil der kunne ske en udveksling af erfaringer inden for våbenkontrol, nedrustning og tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, herunder gennemførelse af traktaten om begrænsning af konventio-

nelle styrker i Europa (CFE-traktaten). Aftalen giver også mulighed for, at der afholdes fælles øvelser og træning samt eftersøgnings- og redningsoperationer til vands og i luften.

Aftalen med Rusland bidrager til større åbenhed og tillid mellem landene. Danmarks samarbejde med Rusland er påskønnet i Polen og de baltiske lande ligesom samarbejdsaftalerne med Polen og med de baltiske lande om den fælles baltiske FN-bataljon ikke vækker anstød i Moskva.

KAPITEL 2

Det internationale forsvar

På den internationale scene har årets aktiviteter primært været koncentreret om konflikten i det tidligere Jugoslavien, hvor FN's indsats fortsatte med uformindsket styrke. Kampene i Bosnien-Hercegovina tog til mod slutningen af året, hvilket fik FN til at anmode NATO om at fremskynde planlægningen for støtte til en eventuel tilbagetrækning af FN-styrkerne. Det blev dog understreget af et enigt NATO på Forsvarsministermødet i december måned, at FN's indsats så vidt muligt skulle fortsættes, og at NATO-landenes troppebidrag til UNPROFOR vil blive fastholdt.

På NATO-topmødet i januar opnåede Alliancepartnerne enighed om at tilpasse Alliancens politiske og militære struktur til at omfatte alle nuværende opgaver samt den spirende europæiske forsvars- og sikkerhedsidentitet. Man godkendte Combined Joint Task Force koncepten (koncepten om multinationale værnssfælles indsatsstyrker), og man fastslog, at Alliancen er åben for andre europæiske lande, samt iværksatte et større initiativ - Partnerskab for Fred – hvor partnere inviteres til at deltage i nye politiske og militære bestræbelser sammen med Alliancen. Tanken med dette initiativ var at tilbyde landene i Central- og Øst-europa en nærmere tilknytning til NATO, uden at tage konkret stilling til udvidelsesspørgsmålet. Mange af de lande, der har underskrevet Partnerskab for Fred, har imidlertid som et erklæret mål at opnå medlemskab af NATO.

Topmødeerklæringen præciserede også, at NATO ikke alene er åben for medlemskab for andre europæiske lande, men også at man forventer og vil hilse en udvidelse af NATO velkommen. Med denne tilkendegivelse traf NATO en principiel beslutning om udvidelse af medlemskredsen.

På amerikansk foranledning blev spørgsmålet om en udvidelse af NATO's medlemskreds, og de nærmere forhold i forbindelse hermed, drøftet under NATO's udenrigsministermøde den 1. december 1994. Af erklæringen fra mødet fremgik det blandt andet, at man genbekræftede Washington traktatens artikel 10, og dermed at NATO var åben for udvidelse med andre europæiske lande, der kunne yde bidrag til sikkerheden i det nordatlantiske område. Dette skulle ske under hensyntagen til den sikkerhedspolitiske og øvrige politiske udvikling i Europa.

Det blev besluttet at iværksætte interne overvejelser i Alliancen om, hvorledes NATO kunne udvides, og hvad en udvidelse ville medføre. Overvejelserne skulle blandt andet behandle spørgsmålet om, hvordan Partnerskab for Fred kunne inddrages i denne proces.

Det blev også endeligt besluttet, at det var for tidligt at fastlægge tidsrammer for en udvidelse, eller at fastslå hvilke lande, der kunne komme på tale. Udvidelsen skulle ske på en måde, der sikrede fortsat sikkerhed i et udelt Europa. Nye medlemmer ville blive optaget efter forhandlinger i hvert enkelt tilfælde, og nogle lande ville komme før andre, men alle nye medlemmer ville være at betragte som fuldgyldige medlemmer.

Der blev ikke fastlagt tidsfrister for NATO's udvidelse, men allerede i december 1994 blev arbejdet med en studie om udvidelsesspørgsmålet påbegyndt. Det er hensigten at afslutte overvejelserne forud for det næste møde i Bruxelles i slutningen af 1995, så konsultationer med interesserede samarbejdslande kan påbegyndes inden dette møde.

Med blå baret – Danmark og FN

Danmarks bidrag til internationale opgaver har været stort set uændret gennem hele 1994.

Det største kontingent af danske styrker findes stadig ved FN's fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien (UNPROFOR – United Nations Protection Force), ialt ca. 1250 mand. Der er sket en mindre reduktion af styrken i forbindelse med den kommende tilmelding af danske enheder og stabspersonel til FN's kommende beredskabsstyrker.

I Kroatien er der ca. 900 mand i den danske bataljon i Sektor Nord, herunder 32 i den litauiske deling. Der er også dansk personel ved hovedkvarteret for Sektor Nord, ved hovedkvarteret for Kroatien-kommandoen og ved UNPROFORs hovedkvarter i Zagreb.

I Bosnien-Hercegovina er der ca. 162 mand ved hovedkvarteret (hovedkvarterskompagni og stabsofficerer) og en kampvognseskadron på ca. 120 mand ved den nordiske bataljon, NORDBAT 2, i Tuzla. Hertil kommer 15 FN-observatører, der opererer inden for hele UNPROFORs område.

Den danske styrke i Makedonien blev i oktober udvidet med 40 mand,

der indgår i et fælles-nordisk kompagni (SCANCOY) under den nordiske bataljon, NORDBAT 1. Nu er der ialt 48 danskere ved missionen.

Den 16. december 1994 vedtog Folketinget beslutning nr. B 34 om det danske engagement ved FNs fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien. Med folketingsbeslutningen blev der tilvejebragt hjemmel i henhold til Grundlovens § 19, stk. 2., i forbindelse med indsættelse af et dansk flystøttekoordinationshold i Kroatien. Endvidere præciseredes de danske styrkers mulighed for magtanvendelse i operationsområdet i forbindelse med videregående selvforsvar, den danske indsats til støtte for andre landes FN-styrker, de sikre områder og de humanitære organisationer mv.

Folketinget gav enstemmigt med Folketingsbeslutning B 84 af 12. april 1994 sit samtykke til, at Danmark også i 1994 kunne bidrage med en korvet til opretholdelsen af den maritime embargo af det tidligere Jugoslavien, operation »SHARP GUARD«. Folketinget gav også sit samtykke til, at Danmark kunne bidrage til operationen fremover, så længe embargoen måtte blive opretholdt.

Dansk boarding-hold fra korvetten OLFERT FISCHER på arbejde i Adriaterhavet under operation SHARP GUARD.

I 1994 bidrog Danmark til operation SHARP GUARD med korvetten PETER TORDENSKIOLD fra 28. april til 26. juni og med korvetten OLFERT FISCHER fra 28. juli til 9. oktober.

I forbindelse med håndhævelsen af flyveforbudet over Bosnien-Hercegovina, operation DENY FLIGHT, har NATO bl.a. indsat flybårne radarer, de såkaldte AWACS-fly, til overvågning og kontrol med de iværksatte »No-Fly zoner«. Flyene kommer fra de to »NATO Airborne Early Warning« eskadriller, der til daglig er stationeret i Geilenkirchen i Tyskland. Danmark bidrager på linie med de øvrige NATO-lande med besætningsmedlemmer til disse fly.

Ud over indsatsen i det tidligere Jugoslavien deltog Danmark i følgende FN-missioner i 1994:

- UNIKOM (United Nations Iraq-Kuwait Observer Mission).
Overvåger grænsen mellem Irak og Kuwait. Danmark deltager med 6 FN-observatører og en logistisk enhed på 45 personer.
- UNGCI (United Nations Guards Contingent in Iraq).
Støtter den humanitære indsats i det nordlige Irak ved at beskytte

Dansk FN-soldat på arbejde ved UNIKOM i Kuwait.
Foto: Henrik Ellermann.

FNs personel, materiel og operationer. Vagtkorpsets chef er en dansk oberstløjtnant, og der var 45 danske vagter ved styrken. Dette antal blev i slutningen af 1994 reduceret til 32.

- *UNTSO* (United Nations Truce Supervision Organisation).
Kontrollerer overholdelsen af våbenhvilen mellem Israel og de arabiske nabostater. Danmark deltager med 11 FN-observatører.
- *UNMOGIP* (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan).
Overvåger våbenstilstandslinien mellem Indien og Pakistan. Danmark deltager med 7 FN-observatører.
- *UNMOT* (United Nations Mission of Observers to Tadjikistan).
Observerer og rapporterer om situationen i området og forbereder en eventuelt mere omfattende FN-indsats. Danmark deltager med 2 FN-observatører.
- *UNOMIG* (United Nations Mission in Georgia).
Overvåger situationen i området og rapporterer til FN's hovedkvarter i New York. Missionen ledes af en dansk brigadegeneral, og Danmark bidrager med 4 observatører.

Til støtte for FN's fredsbevarende opgaver har Danmark også, ud over den faste militære repræsentation ved FN, afgivet 5 officerer til den organisation ved FN's sekretariat, der leder de fredsbevarende operationer over hele verden.

Danmarks deltagelse i internationale organisationers fredsbevarende og konfliktforebyggende indsats sker ikke kun i FN-regi. Ud over FN's operationer har Danmark bidraget med militært personel til følgende organisationer og opgaver:

- *ECMM* (European Community Monitoring Mission).
Opgaverne for denne mission omfatter dels overvågning af våbenhvileaftalerne i det tidligere Jugoslavien, dels tillidsskabelse og mægling på lokalt niveau. Herudover bistår observatørerne ved humanitære transporter og udveksling af fanger. Forsvaret deltager med 13 observatører.
- *CSCE* (Conference on Security and Co-operation in Europe).
CSCE-missioner oprettes primært som led i tidlig konfliktforebyggelse og krisestyring. CSCE udsender typisk mindre missioner i en meget tidlig fase af en potentiel konflikt.
Danmark har i 1994 deltaget med militære observatører til missioner i

Makedonien, Estland og Letland. Der er for tiden CSCE-missioner i Makedonien, Estland, Letland, Moldova, Georgien, Tadjikistan og Ukraine (Krim). En mission til det tidligere Jugoslavien (Kosovo, Sandjak og Vojvodina) har været suspenderet siden sommeren 1993. På CSCE-topmødet i december blev der opnået enighed om at fremme det forberedende arbejde om udsendelse af en fredsbevarende styrke til Nagorno-Karabakh, bl.a. gennem oprettelsen af en særlig militær planlægningsgruppe. Gruppen får til opgave at fastlægge kravene til styrkens størrelse (formentlig omkring 3500 mand, heraf et større antal observatører) og struktur samt tilvejebringe de fornødne styrkebidrag. Rusland opgav sin hidtidige modstand mod at overlade opgaven til CSCE efter at have fået med-formandskab i den gruppe, der skal styre den politiske løsning af konflikten (Minsk-gruppen), og efter at have fået vedtaget et krav om, at CSCE-operationen først kan iværksættes efter vedtagelse i FN's sikkerhedsråd. Danmark har stillet to personer til rådighed for observatør-missionen i Nagorno-Karabakh, hvoraf den ene har været udsendt til området i korte perioder, men i øvrigt indgår i planlægningsarbejdet i Wien.

– ICFY (International Conference on the Former Yugoslavia).

Som et led i bestræbelserne på at skabe fred i det tidligere Jugoslavien blev der i september 1994 indsat en international observatørgruppe til at overvåge grænsen mellem Serbien og Bosnien-Hercegovina. Observatørerne skal kontrollere, at kun humanitære forsyninger passerer grænsen og de er indsat under ledelse af ICFY, som er EU/FN's konference om det tidligere Jugoslavien. Forsvaret har 5 observatører ved missionen.

Flyvevåbnet har med sine C-130 fly i august 1994 tre gange deltaget i nødhjælpstransporter til Rwanda. Der er også gennemført en transport af hospitalsudstyr til de baltiske lande samt en lang række flyvninger til det tidligere Jugoslavien.

FNs beredskabsstyrker – UN Stand-By Forces

Danmark tilmeldte den 29. marts 1994 et bidrag til FN's kommende multinationale beredskabsstyrker, de såkaldte Stand-By Forces.

Styrkerne skal gøre det muligt for FN at reagere hurtigere på en krise, end det hidtil har været muligt, uden at træde i stedet for de fredsbevarende styrker, der hidtil er blevet udsendt. Typisk kan det efter de nuværende principper tage op til seks måneder fra en beslutning er ta-

Til højre flyvevåbnets C-130 Hercules-fly i Rwanda. Foto: B.V. Christensen, ESK 721.

get i Sikkerhedsrådet, til en mission er udsendt og på plads. Med den ny beredskabsstyrke vil de første enheder kunne være på plads på omkring 14 dage. Efter 4-6 måneder i området forudsættes andre enheder at komme til og afløse Stand-By Force enhederne, der herefter trækkes hjem igen og gøres klar til at kunne blive udsendt på ny.

Det danske bidrag er et antal stabsofficerer og et hovedkvarterskompagni fra Den Danske Internationale Brigade. Fra den 1. januar 1995 kan FN med 15 dages varsel anmode hovedstyrken af det danske bidrag om at rykke ud. Der er ikke tale om en beordringsret, idet det stadig er et nationalt ansvar at træffe den endelige beslutning om at deltage i en given mission.

Ud over hovedkvarterskompagniet overvejes det, hvilke andre dele af det danske forsvar, der kunne tilmeldes til Stand-By Forces. Der kan blive tale om yderligere enheder af Den Danske Internationale Brigade, men også bidrag fra søværnet og flyvevåbnet er under overvejelse.

Værnsfælles multinationale styrker – Combined Joint Task Force

Som nævnt tidligere var en af de væsentlige beslutninger på NATO-topmødet i januar måned koncepten om multinationale værnsmæssige indsatsstyrker, de såkaldte »Combined Joint Task Forces (CJTF)«. Udtrykket »Combined Joint Task Force« er sammensat af en række elementer fra den militære sprogbrug. »Force« er en gruppering af militær kapacitet, det vil sige mandskab og materiel, en »Task Force« er en sådan gruppering, der er sammensat med henblik på en bestemt operation, »Joint« betyder, at enheder fra to eller flere værn (hær, flåde, flyvevåben eller marinekorps) indgår i Task Forcen, og »Combined« betyder, at styrker fra to eller flere nationer er involveret.

CJTF-koncepten tager sigte på at skabe en kapacitet, der sikrer,

- at Alliancen bliver bedre rustet til at gennemføre operationer, der falder uden for Washington-traktatens artikel 5 – dvs. militær indsats i konflikter og krisesituationer så som fredsbevarende operationer i bred forstand - eventuelt også uden for NATOs område,
- at der skabes operative muligheder for en selvstændig europæisk anvendelse af NATOs aktiver m.m. til operationer, hvor USA og Canada ikke direkte ønsker at deltage, og
- at NATOs mulighed for at gennemføre FN-operationer sammen med ikke-NATO-lande, for eksempel inden for rammerne af NACC og Partnerskab for Fred bliver forbedret.

Efter topmødebeslutningen i januar 1994 har NATO's militære myndigheder udviklet en CJTF-hovedkvarterkoncept, der anbefaler, at hovedkvartererne opbygges efter et modulprincip. Det er tanken, at der skal dannes en eller flere »kernestabe« i eksisterende hovedkvarterer inden for NATO's eksisterende kommandostruktur. Kernestaben skal være det faste grundelement i et CJTF-hovedkvarter.

Der skal også i en række større NATO-hovedkvarterer findes kapaciteter, der kan løftes ud af hovedkvarteret som moduler til støtte for det CJTF-hovedkvarter (kernestab), der måtte blive etableret for at gennemføre egentlige operationer. Modulprincippet sikrer, at CJTF-hovedkvarteret vil kunne sammensættes fleksibelt til forskellige operationer, og at Partnerskab for Fred-partnere vil kunne integreres i en sådan operation. Blandt andet derfor vil CJTF-koncepten være særligt velegnet til at styre FN-operationer.

NATO's civile myndigheder beskæftiger sig først og fremmest med de politisk/militære aspekter af CJTF-hovedkvarterkoncepten. Disse

aspekter omfatter bl.a. den overordnede organisation, rammerne for anvendelse af CJTF-hovedkvartererne, ressourceforhold, hovedkvarterernes struktur, Partnerskab for Fred-landenes inddragelse, koordinationen med FN og CSCE samt forholdet til WEU. Her er der endnu ikke sket væsentlige fremskridt, da Partnerskab for Fred-initiativet fik højere prioritet i 1994.

For at komme videre på det praktiske niveau forsøgte en række lande i efteråret 1994 at iværksætte forskellige initiativer. Under det uformelle forsvarsministermøde i Sevilla den 29. – 30. september 1994 fremkom et forslag om at iværksætte en »prøveøvelse« af koncepten vedrørende CJTF-hovedkvarterer. Under de efterfølgende dansk-tyske drøftelser i forbindelse med det uformelle NATO-forsvarsministermøde, blev forslaget om en CJTF-øvelse drøftet mellem den danske og den tyske forsvarsminister. Fra dansk side fandt man ideen formålstjenlig, og det er efterfølgende i NATO blevet foreslået at lade enhedskommandoen BALTAP gennemføre en sådan øvelse.

Under det videre arbejde med CJTF-koncepten lægges der fra dansk side vægt på, at Alliancens kollektive forsvarsevne fastholdes på et passende niveau. Multinationaliteten i NATOs kommandostruktur ønskes ligeledes opretholdt bl.a. for at modvirke en renationalisering af NATO-landenes forsvar. Det integrerede militære samarbejde med fælles forsvarsplanlægning, øvelser m.v. ønskes også videreført, og der skal tages hensyn til det politiske behov for at demonstrere Alliancens solidaritet internt i form af regionalt baserede fælles strukturer. Set med danske øjne er det også hensigtsmæssigt at søge at undgå etablering af parallelle, dobbelte strukturer i NATO, og for at fastholde Danmarks indflydelse i NATOs politiske og militære strukturer er det vigtigt, at der er danske officerer i CJTF-hovedkvarterer.

KAPITEL 3

Forsvaret 1994

Den Danske Internationale Brigade

De seneste års internationale udvikling har medført et stærkt stigende behov for at kunne forebygge konflikter samt gennemføre fredsbevarende og humanitære og andre lignende operationer. Til støtte for denne indsats gav Folketinget den 25. november 1993 sit samtykke til etablering af Den Danske Internationale Brigade.

Næppe nogen anden forsvarspolitisk beslutning har i nyere tid påkaldt sig så stor offentlig opmærksomhed og vakt større international genklang. Danmark har som et af de første lande taget en direkte konsekvens af den ændrede sikkerhedspolitiske situation og opstillet en enhed på 4.500 menige, befalingsmænd og officerer, som kan stilles til rådighed for international tjeneste.

Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik skridter fronten af ved paraden for oprettelsen af Den Danske Internationale Brigade.

Foto: Søren Steffen/Nordfoto.

Brigaden oprettes

Den Danske Internationale Brigade blev officielt oprettet i Vordingborg den 1. juli 1994 ved en parade, hvor bl.a. Hendes Majestæt Dronningen og Vicegeneralsekretæren for FNs fredsbevarende operationer, Kofi Annan, var til stede. Fra samme dato blev 2. Sjællandske Brigade nedlagt.

Under den højtidelige parade blev Den Danske Internationale Brigades heraldiske mærke benyttet for første gang. Laurbærkransene i mærket er hærens bomærke, der symboliserer sejren. Det udbuede kors i skjold er identisk med nationalitetsafmærkningen, der benyttes ved tjeneste i udlandet. Det nedadvendte defensive sværd (som i farens stund kan aktiveres) kan henføres til Uffe hin Spage og tvekampen ved Ejderen.

Til Den Danske Internationale Brigade skal der i opbygningsårene 1994 og 1995 rekrutteres ca. 3.600 frivillige. I den tre-årige kontraktperiode modtager de pågældende et fast månedligt beløb på ca. 900 kr. for at stå til rådighed for brigaden. Når de forretter tjeneste i brigaden, udbetales normal løn og tillæg, hvortil kommer særlige tillæg for tjeneste i udlandet og for FN-tjeneste mv. Når tre-års kontrakten er opfyldt, udbetales en særlig godtgørelse på 45.000 kr.

Rådighedspersonellet er ved lov sikret ret til frigørelse fra og tilbagevenden til deres civile job eller uddannelse.

Rekrutteringen af personel til brigaden, hvor både mænd og kvinder har adgang til at gøre tjeneste, blev indledt i begyndelsen af 1994 med en storstilet informationskampagne i dagspressen.

Opbygningen af styrken har i 1994 stort set fulgt de fastlagte planer,

og forsvaret har i årets løb indhøstet en række nyttige erfaringer med denne nye form for rekruttering, uddannelse og tjeneste.

De første enheder tilgik Den Danske Internationale Brigade efter endt værnepligtsuddannelse i løbet af sommeren 1994. Disse enheder udgjorde grundstammen på det hold, der blev udstationeret i Kroatien i august 1994. Brigadens øvrige enheder uddannes og opstilles i løbet af 1995.

I tilknytning til brigadens oprettelse er der gennemført et arbejde med at få placeret brigaden i den rette nationale og internationale ramme.

I forbindelse med FNs bestræbelser på at opbygge en egentlig beredskabsstyrke har Danmark givet tilsagn om at stille stabsofficerer og et hovedkvarterkompagni på ca. 200 soldater til rådighed til FNs beredskabsstyrker. Det er fra den 1. januar 1995 planlagt at stille godt 130 soldater til rådighed for disse, mens den resterende del af styrken stilles til rådighed medio 1995. Beredskabsmæssigt er det planlagt, at et forkommando skal kunne afsendes med 7 dages varsel, mens hovedstyrken skal kunne afsendes med en reaktionstid på 15 dage.

Andre styrkebidrag til FNs beredskabsstyrker fra Den Danske Internationale Brigade er for tiden under overvejelse. Tilsvarende blev der i efteråret 1994 indledt overvejelser om at etablere et nærmere samarbejde med andre nationer, der også bidrager til FNs beredskabsstyrker. Formålet med dette samarbejde er at danne et grundlag for en fælles multinational brigadestruktur, der med kort varsel kan flyttes til et konfliktområde og umiddelbart efter ankomst løse de pålagte opgaver effektivt.

Det er også hensigten, at Den Danske Internationale Brigade – som en del af NATOs Hurtige Reaktionsstyrker – skal have et operativt samarbejde og en nærmere tilknytning til 1. Britiske Panserdivision, der er stationeret i Tyskland. Den danske forsvarschef og hans britiske kollega underskrev den 13. december et »letter of intent« herom. Det nære samarbejde blev indledt allerede i efteråret, hvor personel og enheder fra den britiske division deltog i øvelsen CHINESE EYE i Slesvig-Holsten og Jylland.

FN-afdelingen i Jægerspris nedlægges

I forbindelse med etableringen af Den Danske Internationale Brigade overtog Danske Livregiment i Vordingborg den 1. oktober 1994 de driftsbetonede opgaver fra den tidligere FN-Afdeling i Jægerspris. Brigaden og hovedparten af det personel, der hjemmefra skal støtte personel og enheder fra brigaden under udsendelse, er herefter samlet på Vordingborg Kaserne. De mere overordnede planlægningsopgaver i relation til det faktiske FN-engagement varetages af Hærens Operative Kommando i Karup.

Hærens regimentssammenlægninger

Den 12. januar 1994 offentliggjorde Forsvarsministeren en rapport om regimentssammenlægninger mv. i hæren. Rapporten er udarbejdet af en arbejdsgruppe, som blev nedsat i henhold til forsvarsforliget 1993-94.

Arbejdsgruppens opgave var at komme med forslag til en eventuel sammenlægning af Sjællandske Ingeniørregiment og Jyske Ingeniørregiment, en eventuel sammenlægning af Sjællandske Trænregiment og Jyske Trænregiment samt til Hærens Materiel- og Færdselsskoles fremtidige placering og opgaver, herunder til skolens eventuelle sammenlægning med andre skoler.

Efter forudgående politiske drøftelser besluttede Forsvarsministeren den 19. april 1994 i overensstemmelse med rapportens anbefalinger at flytte Hærens Materiel- og Færdselsskole fra Avedørelejren og sammenlægge den med Hærens Træn- og Militærpolitiskole i Aalborg fra april 1996. Den nye sammenlagte skole placeres på Aalborg Kaserne og benævnes »Hærens Logistiskole«.

Som følge af beslutningen skal der investeres et engangsbeløb på i alt ca. 45 mio.kr. – hovedsageligt til ombygninger på Aalborg Kaserne. Denne udgift samt eventuelle miljømæssige udgifter ved fraflytningen af Avedørelejren forudsættes finansieret ved salg af Avedørelejren med tilhørende arealer mv. samt – om nødvendigt – ved salg af øvrige af forswarets lediggjorte arealer og ejendomme. Til gengæld vil der fremover årligt kunne spares ca. 9 mio. kr. på forswarets drift og lønninger, idet der bl.a. nedlægges ca. 27 stillinger.

Rapporten indeholder også en vurdering af mulighederne for en eventuel sammenlægning af de to ingeniørregimenter og af de to trænrregimenter samt mulighederne for at sælge eventuelle overflødiggjorte bygninger og arealer.

Arbejdsgruppen anbefaler, at Sjællandske Ingeniørregiment og Jyske Ingeniørregiment sammenlægges til »Ingeniørregimentet«, der placeres på Farum Kaserne, at Sjællandske Trænregiment og Jyske Trænregiment sammenlægges til »Trænregimentet« på Hvorup Kaserne i Aalborg, samt at Randers Kaserne og øvelsesplads afhændes. Skydebanen på Randers øvelsesplads foreslås dog eventuelt udskilt og bibeholdt, hvis f.eks. hjemmeværnet udtrykker ønske om at overtage denne.

Gruppen anbefaler herudover, at Ingeniørregimentet udskiller et element benævnt »2. Ingeniørbataljon«, der placeres på Dragonkasernen i Holstebro, og at Trænregimentet udskiller et element benævnt »Trænfalangen«, der placeres på Farum Kaserne. Endelig anbefaler gruppen, at Hærens Ingeniør- og ABC-skole forbliver på Farum Kaserne.

En gennemførelse af arbejdsgruppens forslag vil betyde, at der skal investeres et engangsbeløb på 40-50 mio.kr. – hovedsageligt til ombygninger mv. og til flytning af personel. Arbejdsgruppen forudsætter, at denne udgift samt eventuelle miljømæssige udgifter ved fraflytningen fra Randers Kaserne finansieres ved salg af Randers Kaserne og øvelsesplads samt – om nødvendigt - ved salg af øvrige af forsvarrets lediggjorte arealer og ejendomme. Til gengæld vil der, når omlægningen er endeligt gennemført, årligt kunne spares ca. 24 mio. kr. på forsvarets drift og lønninger, idet der bl.a. vil kunne nedlægges ca. 89 stillinger.

Der var ved årets udgang ikke truffet endelig politisk beslutning om at følge arbejdsgruppens anbefalinger fra denne del af rapporten om regimentssammenlægninger mv.

Bytræningscenter Oksbøl

Finansudvalget gav 9. november 1994 tilslutning til, at der i 1995 på forsvarrets arealer i Oksbøl opføres et center til træning i operationer i bebyggede områder og i huse. Centret har stået på forsvarrets ønskeseddel i flere år, og behovet er blevet yderligere aktualiseret med det danske FN-engagement i det tidligere Jugoslavien.

Sergentskolen i Sønderborg

Miljøklagenævnet afgjorde den 15. november 1994 sagen om skydebanen ved Korup/Højbjerg. Miljøklagenævnet ophævede Miljøstyrelsens godkendelse til etablering af den skydebane, der indgik i planen for en flytning af Sergentskolen fra Sønderborg til Odense. Afgørelsen hviler

på et skøn over de formodede støjmæssige belastninger for beboerne i området.

Efter drøftelse med partierne bag forsvarsforliget besluttede Forsvarsministeren den 30. december 1994 at nedsætte »Arbejdsgruppen vedrørende Kamptroppernes Sergentskoles fremtidige placering«. Arbejdsgruppen skal på baggrund af Miljøklagenævnets afgørelse af 15. november 1994 om Korup/Højbjerg skydebane fremsætte forslag til Kamptroppernes Sergentskoles fremtidige placering, samt salg af heraf overflødiggjorte bygninger og arealer mv. Arbejdsgruppen skal senest den 31. marts 1995 afgive rapport til Forsvarsministeren.

Søværnets udflytning

Søværnets udflytning fra Holmen følger i al væsentlighed »Plan for Udflytning fra Holmen« af september 1989. Denne plan blev politisk tiltrådt 26. januar 1990 ved »Tillæg til aftale af 14. marts 1989 om forsvarsordning 1989-1991«. Orlogsværftet lukkes endeligt med udgangen af 1994. Tilbage på Holmen findes – i overensstemmelse med planen – forskellige skoler samt Søværnets Materielkommando's Centralledelse. Endelig planlægges Motorværkstedet flyttet fra Holmen til Flådestation Korsør sidst i 1995. En række bygningsmæssige arbejder udestår fortsat, herunder placering af søværnets specialskoler på Nyholm. Dette arbejde planlægges tilendebragt med udgangen af 1995.

På flådestationerne Korsør og Frederikshavn, der har modtaget hovedparten af de udflyttede enheder og etableringer, udestår ligeledes en række bygningsmæssige arbejder.

Den 24. november 1994 blev der truffet politisk beslutning om at placere Søværnets Teknikskole, Havarikursus, sammen med Nordjysk Brand- og Redningsskole i Hvims ved Frederikshavn. Udflytningen af Havarikursus vil blive søgt gennemført, så de nye faciliteter i Hvims kan tages i brug med udgangen af 1995.

Regeringen nedsatte i marts 1993 »Udvalget vedrørende salget og udviklingen af Holmen« benævnt »Holmenudvalget«. Der blev i 1994 opnået politisk tilslutning til den tredje rapport fra udvalget. Tilslutningen indebar bl.a., at Dokøen blev udbudt til salg i slutningen af året.

Med virkning fra december 1993 overdrog Forsvarsministeriet to parceller (et areal på 54.000 m²) med tilhørende bygninger til Kulturministeriet mod et kompensationsbeløb på 70 mio. kr. Området skal af Kul-

turministeriet anvendes til et center for kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

Yderligere væsentlige afhændelser på Holmen ventes at ske i løbet af 1995, afhængig af tidspunktet for afklaring af spørgsmålet om eventuel etablering af en østlig havnetunnel.

Grønlands kommando

Forsvarskommandoen har den 1. november 1994 afleveret en rapport, der beskriver mulighederne for at opnå besparelser ved en flytning af Grønlands Kommando (GLK) fra Grønnedal. Rapporten konkluderer, at der kan opnås store driftsbesparelser, såfremt GLK placeres i et bysamfund, der kan levere de nødvendige serviceydelser. På baggrund af rapportens oplysninger gennemføres der i 1995 foreløbige besparelser på Grønlands Kommandos drift i Grønnedal, og undersøgelsen af mulighederne for en eventuel flytning fortsættes.

Flyvevåbnets nye struktur

Implementeringen af flyvevåbnets nye struktur fortsattes i 1994. I den anledning iværksattes et projekt, der omfatter en flytning af Flyvevåbnets Officersskole og Flyvevåbnets Bibliotek fra det tidligere Jonstrup Seminarium til Jonstruplejren. Et efterfølgende salg af det tidligere Jonstrup Seminarium indgår i planen.

Fremtiden for de danske deployeringsflyvestationer

Forsvarsministeren nedsatte den 9. juni 1994 »Arbejdsgruppen vedrørende den fremtidige anvendelse af de danske deployeringsflyvestationer«. Arbejdsgruppen fik til opgave at fremsætte forslag til den fremtidige anvendelse af de danske deployeringsflyvestationer med udgangspunkt i de seneste ændringer og reduktioner inden for de forudsete eksterne flyforstærkninger til dansk område.

Arbejdsgruppen skulle herunder analysere mulighederne for – samt konsekvenserne af – at nedlægge eller gennemføre reduktioner på deployeringsflyvestationerne gennem flytning af forudsete flyforstærkninger og indplacerede enheder til andre danske flyvestationer. Arbejdsgruppen skulle i den forbindelse fremsætte forslag til den fremtidige anvendelse af eventuelt overflødiggjorte faciliteter og arealer mv.

*Dansk ambulance
kører ombord
i et af flyvevåbnets
C-130 Hercules-fly
for at hente en såret
dansk FN-soldat
i ex-Jugoslavien.*

samt fremsætte forslag til en eventuel ændret placering af Hærens Flyvetjeneste.

Arbejdsgruppen afleverede sin rapport til Forsvarsministeren den 1. december 1994, og fremsætter i sin rapport forslag til, hvordan flyvestationerne Tirstrup og Vandel kan nedlægges som deployeringsflyvestationer, hvis der på et senere tidspunkt træffes politisk beslutning herom. Arbejdsgruppen indstiller, at en beslutning i givet fald gennemføres ved, at forstærkningsenhederne på Flyvestation Tirstrup flyttes til en anden dansk flyvestation, og at flyvestationen herefter nedlægges som deployeringsflyvestation. Flyvestationens bygninger, arealer mv. sælges eller anvendes til depotområde.

Gruppen indstiller også, at hvis Flyvestation Vandel nedlægges som deployeringsflyvestation, da at flytte forstærkningsenheden på Flyvestation Vandel til en anden flyvestation, og at flytte Hærens Flyvetjeneste til Flyvestation Karup. Der skal dog gennemføres en nærmere undersøgelse af mulighederne for at sælge eller finde en alternativ anvendelse

for Flyvestation Vandel. Gruppen anbefaler derfor, at flytningen af Hærens Flyvetjeneste afventer resultaterne af denne undersøgelse.

Arbejdsgruppen har vurderet, at nedlæggelserne kan være færdige inden for en periode på ca. 3 år efter en eventuel politisk beslutning herom – flytning af Hærens Flyvetjeneste dog først efter ca. 4 1/2 år.

Gennemføres nedlæggelserne, skal der afholdes et beløb på ca. 80 mio. kr til omkostninger i forbindelse hermed. Flytningen af Hærens Flyvetjeneste udgør ca. 75,6 mio. kr. heraf. Arbejdsgruppen forudsætter, at bygge- og anlægsomkostningerne i forbindelse med nedlæggelsen af Flyvestation Tirstrup og flytningen af Hærens Flyvetjeneste finansieres ved salg af ledige faciliteter på Flyvestation Tirstrup og ved salg af Flyvestation Vandel samt – om nødvendigt – ved salg af øvrige af forsvarrets lediggjorte arealer og ejendomme. Til gengæld vil der, når nedlæggelserne er endeligt gennemført, årligt kunne spares ca. 83 mio. kr. på forsvarrets drift og lønninger, idet der bl.a. nedlægges i alt ca. 304 årsværk.

Arbejdsgruppen anbefaler, at personel, der berøres af arbejdsgruppens forslag, omfattes af de samme personelbegunstigende ordninger som ved hidtidige rationaliseringer i forsvaret.

Radarstationen på Bornholm automatiseres yderligere

Efter drøftelse med partierne bag forsvarsforliget besluttede forsvarsministeren den 16. december 1994 at iværksætte en yderligere automatisering af flyvevåbnets radar på Bornholm samt projektering af byggeriet forbundet hermed. Radarbilledet vil efter automatiseringen kunne overføres direkte til kontrol- og varslingsinstallationer på Sjælland. Der er således tale om en modernisering som følge af den teknologiske udvikling. Automatiseringen vurderes at ville give en årlig driftsbesparelse på ca. 16,5 mio. kr., når projektet i 1999 forventes fuldt gennemført. Automatiseringen kræver, at der investeres ca. 8,2 mio. kr. i diverse udstyr m.m. Hertil kommer omkostninger på 7,3 mio. kr. til nybyggeri på Bornholm, hvorved servicefunktionerne kan reduceres. Indkvartering, cafeteria drift samt oplægning af mobiliseringsbeholdninger for radarstationen forudsættes herefter varetaget fra Almegårds Kaserne i Rønne.

Automatiseringen vurderes at åbne mulighed for en reduktion af bemanningen på radarstationen på Bornholm med ca. 62 stillinger, og det vurderes muligt at kunne afhænde Flyvestation Bornholms kaserneområde. Størsteparten af personelreduktionen forventes at finde sted tidligst om 2 år.

Hjemmeværnet til debat

De tilpasninger, der var anbefalet i rapporten af 30. september 1991 fra Styringsgruppen vedrørende undersøgelse af hjemmeværnet, blev afsluttet i 1994.

Der mangler nu kun en række tilpasninger på bygningsområdet, ligesom tilpasningerne på personelområdet først slår endeligt igennem i løbet af 1995.

I lyset af debatten om hjemmeværnets fremtidige opgaver i sommeren 1994 lagde Forsvarsministeren op til debat om hjemmeværnet i novembernummeret af bladet »Hjemmeværnet«. Forsvarsministeren kom her ind på spørgsmål om opbevaring af våben og ammunition i hjemmet, flere civile opgaver til hjemmeværnet, hjemmeværnets sociale sammensætning, mulige deltagelse i internationale opgaver og hjemmeværnets rolle i det lokale forsvar.

Hjemmeværnsledelsen tog tråden op og startede – med udgangspunkt i ministerens oplæg – i december 1994 en intern debat i hjemmeværnet. Det er hensigten, at debatten skal munde ud i en udtalelse fra Hjemmeværnets Landsråd med udgangen af juni måned 1995.

Personel

1994 har været præget af deltagelsen i FN's fredsbevarende operationer samt en fortsat tilpasning af forsvarets struktur. Ved udgangen af 1994 var der inden for Forsvarskommandoens område forbrugt 28.750 årsværk til fastansat personel samt 8.800 værnepligtige årsværk.

Den ændrede Lov om forsvarets personel (Lovbekendtgørelse nr. 104 af 7. februar 1994 af Lov om forsvarets personel) trådte i kraft 1. januar 1994. Ved lovens vedtagelse præciseres personellet's forpligtelse til at forrette tjeneste uden for landets grænser. I samme forbindelse fik allerede fastansat militært personel og relevant civilt personel mulighed for én gang for alle at tilkendegive, hvis de ikke ønsker at forrette tjeneste uden for landet grænser i fredsskabende operationer på mandat fra FN eller CSCE. Ca. 5% af de adspurgte benyttede sig af denne framelingsmulighed.

Tilpasningen af forsvarets personelstyrke er sket i henhold til »Aftale om forsvarets ordning 1993-1994«. De aftalte personeltal for 1994 blev ikke helt nået. Dette skyldes væsentligst en midlertidig ansættelse af

officerer af reserven i hæren til dækning af behov i det tidligere Jugoslavien, samt at personeltilpasningerne ikke kunne foregå i det planlagte tempo. De etablerede Personale- og Servicekontorer har bestræbt sig på at afbøde virkningen for det af personelreduktionerne berørte personel, og job- og uddannelseskonsulentordningen, der blev oprettet i 1993, blev videreført i 1994. Ordningen er etableret for at forbedre mulighederne for at skaffe job eller uddannelse til personel, der hjemsendes eller afskediges. I oktober 1994 afleverede Forsvarskommandoen en rapport om erfaringer med ordningen, og på baggrund af rapportens anbefalinger blev det besluttet at fortsætte ordningen i 1995 med uændrede økonomiske rammer (5,5 mio. kr. årligt).

Materiellet i de 4 værn

Den materielmæssige udvikling i forsvaret har fulgt linien fra 1993 og for de større materielsystemer er der sket en fortsat standardisering. Hærens kampvognsmateriel, der i forvejen er koncentreret om LEOPARD-typen, er blevet suppleret med LEOPARD brovogne og bjærgningsvogne. I søværnet er bygningen og udrustningen af STANDARD FLEX 300 til de forskellige opgaver, denne skibstype skal løse, fortsat. For flyvevåbnet blev 1994 det første år med F-16 som eneste kampflytype.

De bro- og bjærgningsvogne af LEOPARD-typen, som hæren fik leveret i 1994, skal erstatte forældet materiel af CENTURION-typen og er med til at forbedre hærens mobilitet. Leverancen omfatter i alt 14 bjærgningsvogne og 10 brovogne og fortsætter ind i 1995. Der er tale om brugt tysk og hollandsk materiel til en værdi af ca. 200 mio. kr.

I 1994 har Finansudvalget godkendt den aftalte anskaffelse af nye lette panserværns våben til hæren og hjemmeværnet for ca. 145 mio. kr. Efter undersøgelse af flere forskellige systemer er det valgt at anskaffe den svenske panserværnsraket AT-4, og leveringen af systemet forventes påbegyndt i 1996.

Som forberedelse til en af de anskaffelser, der planlægges iværksat i 1995, har der i 1994 været gennemført et større forsøg med et nyt opkningsystem til hæren. Ud over rygsække har bl.a. også hjelm og rastudstyr indgået i forsøget, og det nye system skal erstatte udrustningsgenstande, der stammer fra perioden omkring anden verdenskrig.

For søværnet videreførtes STANDARD FLEX 300-programmet i 1994 med bygning af seriens 14. skib. Fartøjet forventes taget i operativ drift i 1996. Opbygningen af et civilt orienteret oceanografi- og miljøkontrolmodul samt et forureningsbekæmpelsesmodul blev også fortsat i 1994. Finansudvalget godkendte i 1994 anskaffelse af materiel for ca. 191 mio. kr. til færdiggørelse af STANDARD FLEX 300-enhederne nummer 13 og 14. Anskaffelsen, der omfatter skibs- og elektronikudrustning, skal

Overførsel af mandskab mellem den tyske minestryger FRAUENLOB og danske FLYVEFISKEN under øvelse BALTIC ENDEVOUR.

bringe skibene på et teknisk og operativt niveau, der tilgodeser farvandsovervågningsrollen, samtidig med at der opnås fuld ombyttelighed mellem de 14 enheder af denne type.

Anskaffelsen af to minerydningsmoduler til STANDARD FLEX 300-serien for ca. 224 mio. kr. blev også godkendt. Hvert modul omfatter en

minerydningscontainer med elektronik, to fjernstyrede overfladedrøner, en undervandsdrone samt nødvendigt sonar-, positionerings- og databehandlingsudstyr.

Efter udfasningen af DRAKEN-flyene med udgangen af 1993 opererer flyvevåbnet nu kun med F-16 kampfly. Der blev oprindeligt anskaffet 70 F-16 fly, hvoraf der er mistet 7 i den forløbne periode siden januar 1980. For at opretholde en organisatorisk styrke på 60 F-16 i flyets resterende levetid til omkring år 2010 vil det være nødvendigt at anskaffe et mindre antal, formentlig 10-12, erstatningsfly. Derfor godkendte Finansudvalget i 1994 købet af foreløbigt 3 brugte F-16 fra det amerikanske flyvevåben. Flyene skal lige som flyvevåbnets øvrige F-16 fly gennemgå opdateringsprogrammet Mid Life Update, der har til formål at opretholde F-16 flyets operative effekt samt sikre et økonomisk vedligeholdelsesgrundlag i resten af flyets levetid.

Udviklingen på luftforsvarsområdet har medført behov for at udruste F-16 flyene med et længerevarende luftforsvarsmissil, som kan engagere mål på større afstand end pilotens synsvidde. De såkaldte »Beyond Visual Range« (BVR) missiler er udviklet til dette formål, og den 30. november 1994 tiltrådte Finansudvalget, at der blev iværksat en indledende anskaffelse af det amerikanske »Advanced Medium Range Air to Air Missile« (AMRAAM), der er af denne type.

I forbindelse med opbygningen af det jordbaserede luftforsvar modtog Danmark som led i den amerikanske våbenhjælp i begyndelsen af 1960-erne fire HAWK-eskadriller. I tilknytning til beslutningen om at udfase det forældede NIKE system blev det i 1982 besluttet at leje yderligere to HAWK-eskadriller. De to eskadriller, der er opstillet i Højstrup ved Odense, blev i 1984 suppleret med endnu to lejede eskadriller, der er opstillet på henholdsvis Flyvestation Skrydstrup og Flyvestation Karup. Den 30. november gav Finansudvalget sin tilslutning til at købe de fire lejede eskadriller inkl. missiler, da der efter forhandlinger med de amerikanske myndigheder forelå økonomisk fordelagtige vilkår.

I hjemmevernet er udskiftningen af hjemmevernskutterne fortsat i 1994, hvor den syvende kutter af i alt 12 er færdigbygget. Herudover blev anskaffelsen af C-overtræksdragter, som er en del af hjemmevernets ABC-beskyttelsesudstyr, afsluttet i 1994. Der er også modtaget en indledende leverance af natsigteudstyr til 84 mm dysekanon og gennemført en forsøgsfase med afprøvning af oppakningsystemer i sam-

arbejde med hæren. Endelig er der i 1994 godkendt en anskaffelse af lette pansernærbekæmpelsesvåben, der ligesom for hæren er den svenske panserværnsraket AT-4.

Forsvar for miljøet

Beslutningen fra 1993 om at indføre miljøledelse ved alle myndigheder under Forsvarsministeriets område gjorde, at der i 1994 har været gennemført en intensiv uddannelse af miljøledere. Det er hensigten, at der ved hvert enkelt tjenestested skal være en miljøleder, som har ansvar for miljørådgivning og for udarbejdelse af miljøhandlingsplaner på det enkelte tjenestested, og uddannelsen fortsættes i 1995.

På Flyvestation Aalborg har der været gennemført et pilotprojekt omkring indførelsen af miljøledelse. Projektet er afsluttet med udgangen af 1994, hvorefter resultater og erfaringer herfra vil blive gjort til genstand for en nærmere vurdering med henblik på anvendelse ved forsvarets øvrige myndigheder.

Ifølge Miljøbeskyttelsesloven skal en lang række virksomheder nu miljøgodkendes. Dette gælder også for mange af forsvarets etableringer og anlæg herunder bl.a. skydebaner og flyvestationer.

I 1994 er der derfor gennemført et omfattende og ressourcerkævende arbejde med bl.a. at beregne de støjmæssige forhold omkring samtlige skydebaner, så fristen for indsendelse af ansøgning om miljøgodkendelse den 1. januar 1995 overholdes.

På Flyvestation Aalborg og Værløse er der iværksat anlægsprojekter om værkstedsfaciliteter, der bl.a. vil sætte forsvaret i stand til at overholde de fastsatte miljømæssige grænser for udledning af visse luftarter og kemikalier.

Forsvaret har i 1994 anvendt ca. 142 mio. kr. til miljøforbedringer inden for energiømlægning, vandmiljø, forureningsbekæmpelse, miljøledelse, arbejdsmiljø mv.

Forsvarets naturpleje

I Forsvarsministeriets Miljøstrategi er det en målsætning, at der udarbejdes drifts- og plejeplaner for alle forsvarets øvelsespladser og skyde-terræner.

Der er derfor indledt et nært samarbejde med bl.a. Skov- og Naturstyrelsen om sådanne planer, og den første egentlige drifts- og plejeplan

for Oksbøl skyde- og øvelsesterræn blev efter et omfattende kort- og planlægningsarbejde underskrevet af Forsvarskommandoen og Skov- og Naturstyrelsen den 31. oktober 1994. Planen tilgodeser både forsvarrets behov for at benytte området til militær uddannelse og behovet for at genoprette, pleje og beskytte områdets særprægede natur.

Fæstnings- og Naturekretariatet

Fæstnings- og Naturekretariatet står i spidsen for den fortsatte lovliggørelse af Christiania og administrerer en række særstatusområder, som er tidligere militære områder eller ejendomme, der er af væsentlig historisk, kulturel, miljømæssig eller rekreativ værdi.

I januar måned vedtog Folketinget en motiveret dagsorden om Christiania. Herved blev regeringens redegørelse om Christiania taget til efterretning, og regeringen blev opfordret til at intensivere arbejdet med at lovliggøre Christiania om muligt ad forhandlingsvejen. Christianiaområdet administreres derfor fortsat efter de principper, der fremgår af rapporten om de offentlige myndigheder og Christiania udarbejdet af Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut 1993.

I 1994 betalte Christiania for første gang alle forbrugsudgifter fuldt ud. Christiania kom dermed et væsentligt skridt nærmere gennemførelsen af lokalplanen for området, og sidst på året indgik Christiania og Forsvarsministeriet en ny 1 årig aftale.

De 8 »særstatus-områder«

Hovedideen bag administrationen af de foreløbig 8 særstatusområder er i en forsøgsperiode at finde anvendelse for områderne til gavn for offentligheden med respekt for områdernes særlige værdier og i samarbejde med lokale myndigheder, interesseorganisationer og foreninger. I 1994 er taget følgende initiativer for de enkelte områder:

- Brugsretten for Middelgrundstortet og Flakfortet er overdraget til hver sin forening, der vil arbejde for en række aktiviteter af kulturel og fritidsmæssig karakter med sigte på Kulturbyåret '96.
- Frederiks og Carls Bastioner ligger ved Holmen. Den første bastion, der dagligt drives af en forening, er etableret som kulturhus og café. Carls Bastion skal efter en renovering anvendes som kunsthuse og børnemuseum.
- Christiansø er et fungerende ø-samfund, og i 1994 blev der oprettet et

- Ø-råd, hvor forvalteren og beboerne kan drøfte øens forhold mv.
- På Hirsholmene har sekretariatet sammen med Frederikshavns Kommune arbejdet for at kunne opføre et informationshus og indrette enkelte kunstnerboliger.
- Kongelundsfortet og Garderhøjfortet søges solgt eller overdraget på en måde, så områdernes værdier bevares og offentlig adgang sikres.

Rådgivnings- og Analysegruppens rapporter

Ved forsvarsforliget for 1993-94 blev Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe (RAG) anmodet om at udarbejde en analyse om »Fremtidige konflikttyper og konsekvenser for forsvaret« og en analyse om »Forsvarets rolle i krisestyring«.

Begge analyser blev offentliggjort den 4. maj 1994. Analyserne vurderer på baggrund af bl.a. Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation mv. af 8. december 1993 forsvarets tilpasnings- og udviklingsmuligheder inden for en tidshorisont på 10-15 år.

Det fremgår af begge rapporter fra RAG, at det aktuelle fravær af en direkte trussel mod Danmark kan tilgodese en øget prioritering af Danmarks engagement i løsning af f.eks. konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver for internationale organisationer. Den nye sikkerhedspolitiske situation rummer således udfordringer, som giver muligheder for en mere aktiv og på visse områder mere ressourcekrævende indsats af det danske forsvar som redskab for dansk sikkerhedspolitik.

Analysen om »Forsvarets rolle i krisestyring« tager udgangspunkt i det forventede fremtidige sikkerhedspolitiske miljø i Europa. Ifølge analysen består de sikkerhedspolitiske udfordringer i Europa i dag af lokale kriser og konflikter, der overvejende har rod i etniske, nationale og religiøse spændinger. Modsætningerne forstærkes af de overvældende økonomiske problemer i det central- og østeuropæiske område som følge af de tidligere dominerende magtstrukturers opløsning. Det internationale samfund er således blevet mere anarkistisk, og staterne må i vid udstrækning varetage egne sikkerhedsinteresser. Danmark har som såkaldt småstat en særlig interesse i at etablere og opretholde et internationalt system baseret på faste regler, da vi ikke fuldt ud med egne midler kan sikre vores eksistens og integritet. Vi kan derfor med fordel varetage vores sikkerhedsinteresser inden for rammerne af NATO, FN og CSCE. En krise under udvikling i nærområdet kan – ifølge

analysen – i første omgang inddømmes af de danske styrker, der vurderes at besidde tilstrækkelig »signalværdi« over for omverdenen. Skærpes krisen yderligere, vil en afbalanceret udnyttelse af NATOs reaktions- og hovedforsvarsstyrker i krisestyringsøjemed udgøre det væsentligste styrkegrundlag.

Den sikkerhedspolitiske udvikling og afspejlingen i Lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation mv. har gjort en forskydning af prioriteringen i anvendelsen af forsvarrets ressourcer mulig til fordel for den internationale indsats, selvom forsvarrets hovedopgave fortsat vil være sikring af nationens eksistens, suverænitet og integritet. Denne forskydning har medført, at forsvarrets samlede opgavekompleks er øget. For alle værns vedkommende lægger varetagelsen af den øgede opgavemængde beslag på en betydelig del af forsvarrets ressourcer, hvilket betyder, at forsvarrets behov for en række påtrængende materielinvesteringer akkumuleres.

Hærens samlede opgavemængde er øget. Hæren bør i hovedsagen fortsat opbygges som en mobiliseringshær med produktion af kampduelige enheder. Godt halvdelen af hærens hovedmateriel vurderes at have en tilfredsstillende tilstand frem til år 2000, men derefter kan der forudses vanskeligheder, medmindre de nødvendige ressourcer til udskiftning af forældet materiel sikres. Tilpasning og forenkling af hærens struktur bør videreføres med henblik på at opnå yderligere effektforbedringer, og det kan bl.a. overvejes at tilføre Den Danske Internationale Brigade yderligere enheder.

Under hensyntagen til den økonomiske situation vurderes det hensigtsmæssigt i analysen at nedlægge en panserinfanteribrigade, hvorved krigsstyrken reduceres til ca. 56.000 mand. Samtidigt aktualiseres spørgsmålet om ændring af Jyske Division til Danske Division. Divisionen markerer Danmarks støtte til og solidaritet med NATO og er en del af den drivkraft, der fortsat skal sikre det højt prioriterede politisk-militære samarbejde mellem Tyskland og Danmark.

Der peges også på mulighederne for at sammenlægge artilleriregimenterne i Jylland, og en intensivering af tilpasningen af den logistiske støttestruktur, herunder især Hærens Materielkommando, anbefales.

Søværnets struktur og materiel er i hovedsagen specialiseret til løsning af opgaver i nærområdet. Strukturen besidder imidlertid et vist potentiale for løsning af internationale opgaver, og tyngden i opgaverne kan derfor forskydes fra nærområdet til opgaverne i internationalt regi.

Der peges i analysen på, at det udvidede opgavespektrum stiller krav om en gradvis tilpasning og udvikling af evnen til løsning af disse opgaver. Ifølge analysen bør søværnet også bidrage med enheder til NATOs reaktionsstyrker gennem deltagelse i både de multinationale maritime styrker og de regionale maritime styrker. Der ses behov for nærmere overvejelser om missilbådernes fremtidige opgaver og anvendelsesmuligheder.

En ny ubådstype vurderes nødvendig for opgavernes løsning. Der er behov for styrkelse af frømandskorpset, mens det bl.a. kan overvejes at flytte Grønlands Kommando samt at indplacere grundskolen og Artillerikursus Sjællands Odde på en flådestation mv.

Ifølge analysen kan flyvevåbnet inden for den nuværende struktur stille en F-16 eskadrille, en HAWK-eskadrille og i mindre omfang transport- og inspektionsfly samt helikoptere til rådighed for internationale opgaver. Det foreslås også at tilmelde en HAWK-eskadrille til NATOs Hurtige reaktionsstyrker. Fortløbende modifikationer, opdatering af flyvevåbnets materiel og erstatningsanskaffelser er også nødvendige. Modernisering af kontrol- og varslingsmateriel, udbygning af F-16s- og HAWKs støttestruktur samt opdatering af HAWK systemet trænger sig på. 40 mm kanonluftværn L/60 foreslås udfaset, da våbensystemet er teknisk og operativt forældet, og det anbefales, at det samlede nærluftforsvarssystem må ses i sammenhæng med HAWK systemets fremtidige anvendelsesmuligheder.

Deployeringsflyvestationernes fremtidige anvendelsesmuligheder og antal bør også overvejes. Arbejdet hermed blev indledt den 9. juni 1994 med nedsættelsen af en arbejdsgruppe, der afleverede rapport til forsvarsministeren den 1. december 1994.

Hjemmeværnet vurderes generelt at indeholde de elementer og kvaliteter, som er påkrævet til løsning af pålagte opgaver. Det anses, at alle hjemmeværnsgrene er i besiddelse af et tilstrækkeligt tilpassnings- og udviklingspotentiale til den forventede fremtidige opgaveløsning.

På baggrund af rapporternes anbefalinger var der enighed blandt forligspartierne om at gennemføre tre nye analyser, der skulle indgå i forhandlingerne om et nyt forsvarsforlig. De tre analyser omfatter:

- En analyse af mulighederne for en evt. nedlæggelse af en brigade, herunder ændring af Jyske Division til Danske Division,

- en analyse af Willemoes-klassens fremtidige opgaver og anvendelse samt
- en analyse af de fremtidige opgaver og anvendelse af HAWK-systemet mv.

De tre analyser skal foreligge senest den 15. januar 1995.

Den 16. december 1994 blev det herudover besluttet at anmode Rådgivnings- og Analysegruppen om at gennemføre en analyse af hærens struktur. Analysen, som skal foreligge senest den 31. marts 1995, vil sammen med de tre øvrige analyser indgå i forhandlingerne om et nyt forsvarsforlig.

KAPITEL 4

Året der gik

1. januar: Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation mv. træder i kraft. Hermed lovfæstes for første gang dansk forsvars formål og opgaver. Mens formål og opgaver fremgår af selve lovteksten, er de krav, som stilles til forsvaret, beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget.

Personelloven træder i kraft. I loven præciseres personellens pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser. Personel, der er ansat før denne dato, får mulighed for at melde fra til deltagelse i fredsskabende operationer. Ca. 5% af de adspurgte benytter sig af denne frmeldingsmulighed.

I NATOs kommandostruktur ændres Danmarks tilhørsforhold fra den tidligere Nordregion til Centralregionen og, for maritime styrkers vedkommende, til den nye region benævnt Nordvestregionen. BALTAP, den dansk-tyske enhedskommando, overgår samtidig i sin helhed fra Nordregionen til Centralregionen. NATOs nuværende Nordregion nedlægges endeligt den 31. december 1994. I stedet oprettes der 1. juli 1994 en ny region benævnt Nordvestregionen.

4 nye CSCE-tekster træder i kraft:

- a) En liste over stabiliserende foranstaltninger, der af CSCE-medlemmer og CSCE-organer kan anvendes i en lokal krisesituation efter de involverede parters samtykke,
- b) principper for overførsel af konventionelle våben,
- c) bestemmelser om udveksling mellem alle CSCE-landene af oplysninger om deres forsvarsplanlægning, og
- d) en udbygning af Wien Dokumentets rammebestemmelser om militært samarbejde og kontakter.

3. januar: Den danske og den lettiske forsvarsminister underskriver i Riga en bilateral aftale om samarbejde på det forsvarsmæssige område.

10.-11. januar: NATO afholder topmøde i Bruxelles og vedtager at tilbyde andre lande i Europa at deltage i »Partnerskab for Fred«. Stats- og

regeringscheferne vedtager også koncepten om multinationale værn-fælles indsatsstyrker, de såkaldte Combined Joint Task Forces (CJTF).

12. januar: Rapport om regimentssammenlægninger mv. i hæren bliver offentliggjort. Rapporten er udarbejdet af en arbejdsgruppe, som blev nedsat i henhold til Aftale af 13. november 1992 om forsvarets ordning 1993-94.

21. januar: Det første bilaterale årsprogram om samarbejde på det forsvarsmæssige område mellem Danmark og Polen underskrives.

1. februar: Forsvarsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der skal undersøge, beskrive og vurdere mulighederne for at etablere en ordning, der kan give kvinder adgang til forrette tjeneste i hele forsvaret på værnepligtstilignende vilkår.

Der indledes et omfattende forsøg med et nyt oppakningssystem til hæren. Forsøget omfatter bl.a. de danske FN-enheder i det tidligere Jugoslavien. Formålet med forsøget er at skabe grundlag for en planlagt anskaffelse af et nyt oppakningssystem i 1995.

23. februar: Kampvogneskadronen, der indgår i den fællesnordiske FN-styrke i Bosnien-Hercegovina (NORDBAT 2), ankommer til Tuzla. Eskadronen rejste fra Danmark i oktober 1993 til Pancevo i Serbien, hvor den havde et ufrivilligt ophold frem til den 17. januar 1994. Eskadronen rejste derefter via den italienske havneby Trieste til Split i Kroatien, hvortil den ankom til den 21. januar. Den 18. februar fortsatte den med kurs mod Tuzla.

11. marts: Den danske og den litauiske forsvarsminister underskriver i Vilnius en bilateral aftale om forsvarsmæssigt samarbejde.

18. marts: Første møde i Styringsgruppen for oprettelsen af en baltisk fredsbevarende bataljon (BALTBAT Steering Group) afholdes i København med deltagelse af repræsentanter for Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Holland, Letland, Litauen, Norge, Storbritannien, Sverige, Tyskland og USA. Det vedtages at nedsætte en styringsgruppe med dansk formand til at koordinere den nordiske og vestlige bistand til oprettelsen af en baltisk fredsbevarende bataljon, BALTBAT.

Danske LEOPARD-kampvogne efter ankomsten til Tuzla i Bosnien-Hercegovina.

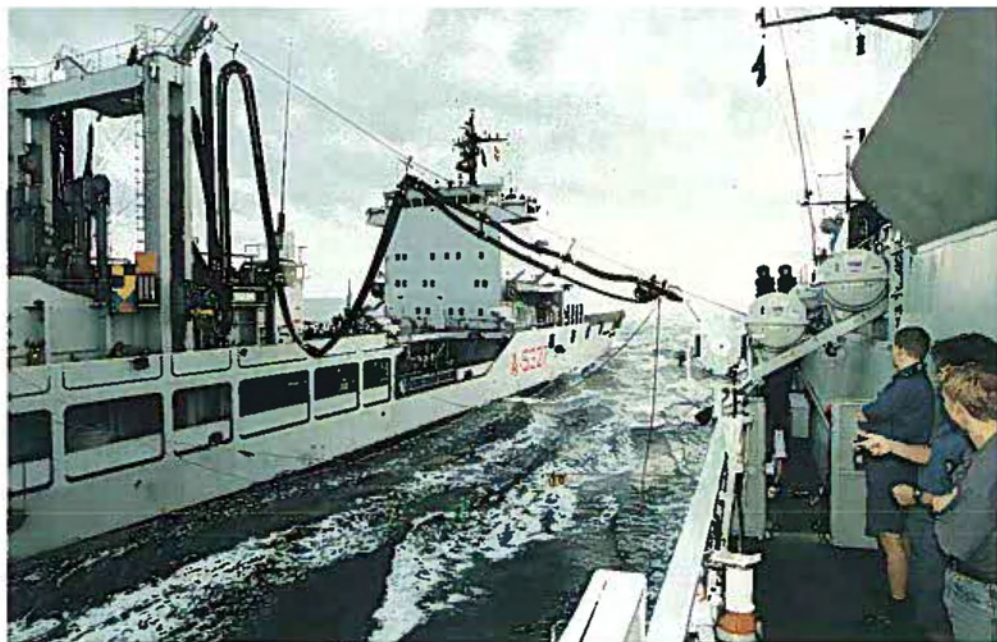
29. marts: Danmark afgiver bekræftet tilsagn om at kunne stille stabs-officerer og et hovedkvarterkompagni fra Den Danske Internationale Brigade til rådighed for FNs beredskabsstyrke (UN Stand-By Forces) fra den 1. januar 1995.

29.–30. marts: Forsvarsministeren overdrager under besøg i Estland den udfasede danske inspektionskutter MALLEMUKKEN til det estiske forsvar som et led i materielstøtten til de baltiske lande.

30. marts: Den danske og den estiske forsvarsminister underskriver i Tallinn en bilateral aftale om forsvarsmæssigt samarbejde.

Marts–April: Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet medvirker i en arbejdsgruppe under FNs Generalforsamling, 6. udvalg, for at udarbejde en konvention om sikkerheden for/beskyttelsen af FN-personel under FN-operationer. Det er målet, at konventionen i sin endelige form skal finde anvendelse under alle FN-autoriserede operationer, bortset fra de operationer, hvor FN-styrker indsættes på den ene parts side mod den anden, dvs. hvor FN er part i en egentlig krigssituation. I sådanne krigssituationer vil reglerne i den almindelige humanitære folkeret fortsat finde anvendelse.

12. april: Folketinget vedtager enstemmigt regeringens forslag til »Folketingsbeslutning om dansk deltagelse i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien«. Beslutningen indebærer dansk deltagelse i operation Sharp Guard i Adriaterhavet, indledningsvis med korvetten PETER TORDENSKIOLD, derefter med korvetten OLFERT FISCHER.

Italiensk forsyningskib overfører forsyninger til korvetten OLFERT FISCHER i Adriaterhavet.

19. april: Der træffes politisk beslutning om at følge anbefalingerne fra 1. del af rapporten om regimentssammenlægninger mv. Herefter sammenlægges Hærens Træn- og Militærpolitiskole og Hærens Materiel- og Færdselsskole til Hærens Logistiskole på Aalborg Kaserne. Avedøreljren søges afhændet. En nedsat styringsgruppe med Chefen for Forsvarsstaben som formand og med repræsentanter for Forsvarsministeriet, forsvaret og personelorganisationerne forestår arbejdet med selve implementeringen af projektet.

20. april: Finansudvalget tiltræder anskaffelsen af 3 brugte F-16 fly samt opdatering af disse til samme standard som øvrige danske F-16 fly. Anskaffelsen er en konsekvens af, at flyvevåbnet nu udelukkende opererer med F-16 kampfly. For at kunne opretholde en struktur på 60 fly er det nødvendigt med anskaffelse af erstatningsfly.

29. april: De danske kampvogne i Bosnien-Hercegovina indsættes til beskyttelse af en observationspost sydøst for Tuzla. Indsættelsen udvikler sig til regulær kamp, og de danske kampvogne affyrer i selvforsvar bl.a. 72 kampvognsgranater.

April: Drøftelserne om CSCE-overvågning af den 4-årige afvikling af den russiske varslingsradar i Skrunða i Letland indledes. Der udarbejdes en inspektionsprotokol, der tillader 4 årlige inspektioner udført af inspektører fra en særlig CSCE-inspektørpulje. Der oprettes også en særlig kommission, med CSCE-repræsentation, til at styre afviklingen. Danmark anmelder kandidater både til puljen og kommissionen.

1. maj: Et nyt takstsystem for lods væsenet iværksættes. Lodsbetaling fastlægges fremover på grundlag af et skibs længde og bredde, hvor skibets bruttoregister-tonnage (brt) tidligere var beregningsgrundlag. Der indføres også en reduktion i lodsbetalingen for lastede olietankskibe, som er udstyret med separate ballasttanke.

3. maj: På det nordiske forsvarsministermøde i Korsør underskriver forsvarsministrene fra Danmark, Finland, Norge og Sverige en erklæring om de grundlæggende principper for den nordiske bistand til oprettelse af en baltisk fredsbevarende bataljon.

4. maj: Finansudvalget tiltræder påbegyndelsen af en udskiftning af hærens og hjemmeværnets pansernærbekæmpelsesvåben. Finansudvalget tiltræder også anskaffelse af et nyt oppakningssystem til hjemmeværnet, og efterfølgende bliver der gennemført en forsøgsfase med afprøvninger af forskellige systemer. Afprøvningerne har været koordineret med hærens forsøg med et nyt oppakningssystem.

Rapporterne om »Forsvarets rolle i krisestyring« og »Fremtidige konflikttyper og konsekvenser for forsvaret« fra Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe, RAG, offentliggøres.

Chefen for FNs styrker i Bosnien-Hercegovina, generalløjtnant, sir Michael Rose modtages af forsvarsminister Hans Hækkerup ved Nordisk Forsvarsministermøde i Korsør. Foto: Søren Steffen/Nordfoto.

6. maj: Som et led i Danmarks rolle som koordinerende for Det Nordatlantiske Samarbejdsråds (NACC) arbejde med at standardisere niveauet af uddannelsen til fredsbevarende operationer distribueres en håndbog over kurser i NACC-landene.

14.-18. maj: Repræsentanter fra Bornholms Værn aflægger besøg i Litauen for at udpege et egnet sted til uddannelse af en litauisk fredsbevarende deling til udsendelse med den danske fredsbevarende bataljon til Kroatien fra august 1994 til februar 1995.

24.-25. maj: Der afholdes NATO-forsvarsministermøde samt forsvarsministermøder mellem NATO-medlemslandene og samarbejdspartnerlandene i Bruxelles. På mødet drøftedes krigen i det tidligere Jugoslavien og opfølgningen af NATO-topmødet i januar. På mødet med samarbejdspartnerlandene blev Partnerskab for fred generelt omtalt positivt, og fra russisk side blev det tilkendegivet, at man ville underskrive Partnerskab for Fred rammedokumentet.

Maj: Forskningsstipendiat Joi Bay, Kriminalistisk Institut, har efter anmodning fra Forsvarsministeriet undersøgt, og i maj 1994 fremlagt en rapport om værnepligtiges kriminalitet. I tilslutning hertil iværksætter ministeriet en række foranstaltninger. Bl.a. nedsættes en arbejdsgruppe, der skal vurdere udelukkelsesgrænser og udvidet adgang til oplysninger om tidligere kriminalitet.

1. juni: Der oprettes et dansk forsvarsattachéembede i Riga med indledningsvis sideakkreditering til Tallinn.

3. juni: De baltiske og nordiske forsvarsministre underskriver en gensidig aftale om nordisk støtte til oprettelsen af en baltisk bataljon (BALTBAT), der påtænkes indsat i fredsbevarende operationer.

9. juni: Forsvarsministeren nedsætter »Arbejdsgruppen vedrørende den fremtidige anvendelse af de danske deployeringsflyvestationer«. Arbejdsgruppen skal afslutte sit arbejde senest den 1. december 1994.

10. juni: Den 12. STANDARD FLEX 300-enhed afleveres fra Danyard Aalborg A/S. Skibet navngives SKADEN.

20. juni: Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe, RAG, anmodes om at gennemføre tre nye analyser om:

- Mulighederne for ændring af Jyske Division til Danske Division,
- WILLEMOES-klassens fremtidige opgaver og anvendelse, og
- fremtidige opgaver og anvendelse af HAWK-systemet mv.

De tre analyser skal foreligge senest 15. januar 1995.

21. juni: Farvandsvæsenets nye bøjefartøj navngives JENS SØRENSEN, og fartøjet tages i brug.

29. juni: Forsvarsministeriet beslutter, at Forsvarets Auditørkorps skal omstruktureres. Omstruktureringen medfører en reduktion af korpsets tjenestesteder og af korpsets medarbejderstab, der sammensættes på en mere hensigtsmæssig måde. Første del af den ny struktur indføres pr. 1. januar 1995.

Danmark afleverer sin første rapport om dansk forsvar i CSCE-regi.

1. juli: Den Danske Internationale Brigade oprettes ved en militærpa-

*FNs vicegeneralsekretær for fredsbevarende operationer, Kofi Annan sammen med forsvarsminister Hans Hækkerup under pressemødet ved oprettelsen af brigaden.
Foto: Søren Steffen/Nordfoto.*

rade på Vordingborg Kaserne. Hendes Majestæt Dronningen, Vicegeneralsekretæren for FNs fredsbevarende operationer, Hr. Kofi Annan, Forsvarsministeren og repræsentanter for forsvaret deltager i ceremonien. Fra samme dato nedlægges 2. Sjællandske Brigade.

De to første bjærgningsvogne af en samlet anskaffelse på 14 og 10 brugte pansrede bjærgnings- og brovogne af LEOPARD-typen til hæren bliver leveret til Danmark. Resten af bjærgningsvognene leveres senere på året. Leveringen af brovognene fortsættes ind i 1995. Bjærgnings- og brovognene erstatter forældet CENTURION-materiel og forbedrer hærens taktiske mobilitet.

NATOs Nordvestregion oprettes med hovedkvarter i Storbritannien. I regionen indgår Storbritannien og Norge samt flådestyrker og maritime luftstyrker fra Danmark og Tyskland samt Holland og Belgien.

18.-27. juli: På den tidligere russiske kaserne i Rukla i Litauen giver Bornholms Værn første del af uddannelsen i fredsbevarende operationer til den litauiske deling, som fra august skal indgå i den danske fredsbevarende bataljon i Kroatien for en seks-måneders periode.

22. juli: Forsvarsministeriet tiltræder Forsvarskommandoens og generalauditørens forslag til etablering af en formel juridisk rådgiverord-

ning i forsvaret. Rådgiverne skal vejlede militære chefer i anvendelsen af den humanitære folkeret. Rådgiverordningen er krævet i 1. Tillægsprotokol, artikel 82, til Genevekonventionerne af 12. august 1949.

1. august: Forsvarsattachéen i Riga sideakkrediteres til Vilnius.

Der oprettes en stilling som assisterende forsvarsattaché i Moskva.

Pansret mandskabvogn med påmonteret maskinkanon (pansret maskinkanon M/92) udleveres til de første uddannelsesenheder. Den pansrede maskinkanon giver en forbedring af panserinfanterikompagniernes ildkraft i dagslys og i mørke.

Hærens nye pansrede maskinkanon M/92.

8. august til medio august: Den litauiske deling, som skal indgå i den danske bataljon i Kroatien, modtager ved Sjællandske Livregiment i Antvorskov anden del af sin uddannelse i fredsbevarende operationer og rejser derfra til Kroatien.

Inspektionsskibene af THETIS-klassen omfatter THETIS, TRITON, VÆDDEREN og her HVIDBJØRNEN.

26. august – 11. september: Som led i forsvarets samarbejde med den danske forsvarsmaterielindustri – repræsenteret ved eksportklubben »Naval Team (Denmark)« – aflægger inspektionsskibet VÆDDEREN flådebesøg i Sydafrika. Besøget indgår som et led i et dansk eksportfremstød under ledelse af Industri- og Samordningsministeren.

29. august: Statsministeren udskriver valg til Folketinget den 21. september.

5.–9. september: Dansk-tysk-polsk minestrygningsøvelse gennemføres i Østersøen som et led i det trilaterale militære samarbejde.

8. september: Den russiske forsvarsminister, Pavel Grachev besøger Danmark, og der underskrives en dansk-russisk bilateral aftale om samar-

bejde på det forsvarsmæssige område. Det konkrete samarbejde planlægges i 1995 at omfatte bl.a. fredsbevarende virksomhed, uddannelse, fælles øvelsesvirksomhed og gensidige besøg på forskellige niveauer.

11. september: Forsvarsministrene fra Danmark, Estland, Finland, Letland, Litauen, Norge, Sverige og Storbritannien underskriver en gensidig aftale, et Memorandum of Understanding, om nordisk og britisk støtte til oprettelsen af den baltiske bataljon (BALTBAT). Storbritannien står for sprog- og infanteriuddannelsen, og de nordiske lande bistår med den efterfølgende uddannelse i fredsbevarende operationer. Aftalen åbner også mulighed for koordinering af materielhjælp fra ikke-underskrivende parter. Den nordisk-britiske bistand rækker tre år frem.

12.-16. september: Danmark deltager i den første øvelse i Partnerskab for Fred regi, øvelse COOPERATIVE BRIDGE i Polen.

14.-16. september: Der afholdes seminar i Bruxelles om verifikation af CFE-traktatens gennemførelse. Seminaret markerer, at det er lykkedes at etablere et pragmatisk, alsidigt samarbejde mellem 16 NATO-lande og de 14 øvrige CFE-lande. Samarbejdet omfatter håndtering af data, uddannelse af inspektører og tilrettelæggelse af inspektioner.

19. september: Den danske major Skibelund omkommer i forbindelse med operativ tjeneste i det tidligere Jugoslavien. Major Skibelund bliver dræbt, da hans bil påkører en pansermine.

19.-23. september: Danmark og Tyskland deltager i den polske feltøvelse TATRA-1994. Øvelsen, som finder sted i Krakow militærdistrikt, har dansk og tysk deltagelse under øvelsens sidste fase, der simulerer en FN fredsbevarende situation.

21. september: Der afholdes valg til Folketinget.

26. september: Den nye regering, med deltagelse af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne, dannes. Hans Hækkerup fortsætter på posten som forsvarsminister.

27.-29. september: Der indledes udpegning af yderligere udfaset materiel, der kan gives som materielstøtte til de baltiske lande. Repræsentan-

ter for de tre lande besigtiger det tilbudte materiel. Det ønskede materiel leveres til de baltiske lande med udgangen af året. Der er primært tale om

- uniformer, enkeltmandsudrustning mv.,
- militære last-, person- og påhængsvogne og
- radiomateriel.

28. september – 7. oktober: Danmark deltager som led i Partnerskab for Fred-samarbejdet i flådeøvelsen EXERCISE COOPERATIVE VENTURE i Nordsøen og Skagerrak.

September: De løbende drøftelser om indsættelse af en egentlig fredsbevarende CSCE operation i Nagorno Karabakh intensiveres. Danmark har anmeldt 2 deltagere, som indgår i planlægningsarbejdet i Wien for at etablere en overvågningsmission i området.

1. oktober: FN-Afdelingen i Jægerspris nedlægges. Afdelingens driftsbetonede opgaver overføres til Danske Livregiment i Vordingborg, mens de mere overordnede opgaver flyttes til Hærens Operative Kommando i Karup.

14. oktober: Et yderligere dansk bidrag på 40 mand sendes til FN-styrkerne i Makedonien. Bidraget indgår i et fællesnordisk kompagni, SCANCOY, som opstilles som udrykningsstyrke under den bestående fællesnordiske bataljon i Makedonien, NORDBAT 1.

17. oktober – 8. november: NATOs nye multinationale hurtige reaktionskorps, »Allied Command Europe Rapid Reaction Corps (ARRC)«, afholder stabs- og signaløvelse i Jylland og Slesvig-Holsten. Øvelsen »EXERCISE CHINESE EYE« er den første større øvelse, hvor ARRC ind sættes uden for sin lokale fredstidsplacering i Tyskland.

21. oktober: Der sker en politisk godkendelse af den tredje rapport fra et udvalg om udviklingen og salget af Holmen. Rapportens godkendelse indebærer bl.a., at Dokøen udbydes til salg i 1994.

31. oktober: Forsvarskommandoen og Skov- og Naturstyrelsen underskriver en aftale om den naturplejeplan, der i de kommende år skal danne grundlaget for at tilgodese den militære udnyttelse af Oksbøl

Fra BALTAPs hovedkvarter under øvelse CHINESE EYE.

skyde- og øvelsesterræn og skabe mulighed for at bevare og genskabe de naturmæssige værdier.

24. oktober – 4. november: Danmark afholder hærøvelsen CARBON GAP i Randers. I øvelsen deltager styrker fra Danmark, Tyskland og Polen. Der er tale om en ingeniør-øvelse, som gennemføres som »opvarmingsøvelse« forud for en planlagt øvelse i fredsbevarende operationer i 1995.

10. oktober – 3. december: CSCE-konference afholdes i Budapest. Der færdiggøres nye sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger, som bl.a. omfatter udveksling af oplysninger om militære styrker og – som noget nyt – flådestyrker, uanset hvor de befinder sig i verden.

1. november: Forsvarsministeriet udsender en bekendtgørelse om orlov til uddannelsessøgende, der forretter tjeneste ved Den Danske Internationale Brigade.

9. november: Finansudvalget giver tilslutning til, at der i 1995 kan påbegyndes opførelsen af et center til træning i bykamp. Centeret opføres på forsvarrets arealer i Oksbøl.

15. november: Der underskrives årlige bilaterale samarbejdsprogrammer for 1995 til opfølgning af samarbejdsaftalerne med Polen, Letland, Litauen, Estland og Rusland.

Miljøklagenævnet afgiver en udtalelse, der ophæver Odense Kommunes og Miljøstyrelsens tidligere meddelte tilladelser til skydebanen ved Korup/Højbjerg i tilknytning til Sergentskolen på Fyn. Den planlagte skydebane kan hermed ikke etableres.

16. november: 2. reduktionsår (af de ialt 3 reduktionsår) i CFE-traktaten udløber. Kravet om, at mindst 60 % af de enkelte landes pligtige reduktioner skal være udført, er opfyldt, bortset fra Armenien og Azerbajjan, hvor krigen har kompliceret forholdene.

24. november: Resultatet af en idekonkurrence, udskrevet af Ørestads-selskabet og Danske Arkitekters Landsforbund, om Ørestaden offentliggøres. I konkurrence-grundlaget indgik bl.a. Ny Tøjhusgrunden og Faste Batteri. Forsvarsministeren var medlem af dommerkomiteen.

29. november: Den første af en ny serie på 6 hjemmeværnskuttere leveres til hjemmeværnet. Serien er en fortsættelse af en tidligere serie også på 6 kuttere, der erstatter et tilsvarende antal ældre enheder.

30. november: Finansudvalget giver sin tilslutning til en indledende anskaffelse af længererækkende luft-til-luft missiler af typen AMRAAM. Anskaffelsen vil medføre en væsentlig forbedring af luftforsvarsevnen samt en forbedring af F-16 flyets overlevelsessevne, herunder ved en evt. indsættelse i NATO reaktionsstyrker eller i forbindelse med FN- eller CSCE operationer.

Finansudvalget tiltræder, at lejeudgifterne til 4 lejede HAWK-eskadriller konverteres til afdrag, så eskadrillerne overgår til dansk ejendom.

1. december: Arbejdsgruppen vedrørende den fremtidige anvendelse af de danske deployeringsflyvestationer afleverer sin rapport til Forsvars-

ministeren. Arbejdsgruppen indstiller, hvis der træffes politisk beslutning om det, at Flyvestation Tirstrup og Flyvestation Vandel nedlægges som deployeringsflyvestationer og forstærkningsenhederne flyttes til andre flyvestationer. Flyvestation Tirstrups bygninger, arealer mv. sælges eller anvendes til depotområde. Hærens Flyvetjeneste flyttes fra Flyvestation Vandel til Flyvestation Karup. Gruppen anbefaler, at flytningen af Hærens Flyvetjeneste afventer resultaterne af en undersøgelse, der skal klarlægge mulighederne for at sælge eller finde en anden anvendelse for Flyvestation Vandel.

På NATO-udenrigsministtermødet i Bruxelles beslattes det at iværksætte et studiearbejde om, hvorledes NATO kan udvides. Arbejdet forventes afsluttet ultimo 1995.

2. december: De nordiske forsvarsministre underskriver en rammeaftale, der er det formelle grundlag for et tættere nordisk forsvarsmaterielsamarbejde om bl.a. nybygning af ubåde.

5.-6. december: CSCE-topmøde afholdes i Budapest. I slutdokumentet vedtages bl.a. en adfærdskodeks, der indskærper forhold i et demokrati mellem de væbnede styrker og det øvrige samfund. I Wien skal der i de kommende to år især forhandles om regionale sikkerhedsproblemer og grundlaget for en ny dagsorden for våbenkontrolforhandlingerne. Endelig beslattes det at begynde forhandlinger om en model for »fælles og omfattende sikkerhed i Europa for det 21. århundrede« som en imødekommelse af de russiske betænkeligheder ved en udvidelse af NATO.

9. december: FN's generalforsamling godkender udkastet til konvention om sikkerheden for FN- og dertil knyttet personel. Konventionen forventes ratificeret af Danmark i begyndelsen af 1995.

13. december: Forsvarschefen og hans britiske kollega underskriver »letter of intent« om Den Danske Internationale Brigades samarbejde med 1 Britiske Panserdivision.

14.-15. december: Der afholdes NATO-forsvarsministtermøde i Bruxelles. På mødet drøftedes bla. krigen i det tidligere Jugoslavien. Forsvarsministrene udtrykte støtte til FN's operationer og en fortsættelse af NATOs operationer til støtte for FN-styrken i det tidligere Jugoslavien. For-

svarsministrene støttede også iværksættelsen af en undersøgelse af konsekvenserne ved en udvidelse af NATO medlemskredsen.

15. december: Finansloven for 1995 vedtages. I regeringens forslag til Finanslov for 1995 pålægges forsvaret fremover at finansiere det internationale engagement inden for forsvarsbudgettets ramme, i 1995 med et beløb på 390 mio. kr. og herudover pålægges en éngangsbesparelse i 1995 på 300 mio. kr. I forbindelse med finanslovsforhandlingerne opnås der enighed om, at der oprettes en positiv budgetreguleringskonto under Forsvarsministeriet på 690 mio. kr. Midlerne fra denne konto kan frigøres, såfremt der mellem parterne bag forsvarsforliget 1993-94 er enighed om det. I praksis må forsvaret planlægge at udmønte besparelser for de 690 mio. kr. i 1995. Der iværksættes en række reduktioner og tilpasninger, bl.a. gennemføres en éngangsreduktion på 380 årsværk i antallet af værnepligtige i 1995.

16. december: Folketingsbeslutning nr. B 34 vedtages. Folketinget giver hermed sit samtykke til, at det danske engagement ved FNs fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien (UNPROFOR) også kan løse opgaver i Kroatien under forhold, hvor muligheden for at anvende militære magtmidler er forøget for at fremme gennemførelsen af FNs sikkerhedsråds vedtagelser.

Efter drøftelse med partierne bag forsvarsforliget bemyndiges Forsvarskommandoen til at iværksætte yderligere automatisering af flyvevåbnets radar på Bornholm samt projektering af byggeriet i forbindelse hermed. Radarbilledet vil efter automatiseringen kunne overføres direkte til kontrol- og varslingsinstallationer på Sjælland. Når projektet er gennemført, vil flyvestationens kaserneområde kunne sælges.

Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe anmodes om at gennemføre en analyse af hærens struktur. Analysen skal foreligge senest 31. marts 1995.

16.-22. december: En enhed fra Livgarden giver første del af uddannelsen i fredsbevarende operationer til den anden litauiske deling, der i februar 1995 forventes udsendt til DANBAT i Kroatien. Uddannelsens første del finder sted på kasernen i Rukla, Litauen, anden del af uddannelsen i Danmark umiddelbart før afrejse til Kroatien.

30. december: Efter drøftelse med partierne bag forsvarsforliget besluttes det at nedsætte »Arbejdsgruppen vedrørende Kamptroppernes Sergentskoles fremtidige placering«. Arbejdsgruppen skal på baggrund af Miljøklagenævnets afgørelse fra 15. november 1994 om Korup/Højbjerg skydebane fremsætte forslag til Kamptroppernes Sergentskoles fremtidige placering. Arbejdsgruppen skal senest den 31. marts 1995 afgive rapport til Forsvarsministeren.

I december 1994 afsluttedes de forhandlinger, der gennem året har været ført mellem Miljøstyrelsen, Kommunernes Landsforening, de civile skytteforeninger og Forsvarsministeriet med underlagte myndigheder om en ny vejledning om støj fra skydebaner. Vejledningen, kaldet »skydebanevejledningen«, skal være grundlaget for de kommende miljøgodkendelser af samtlige skydebaner.

31. december: Aftale om forsvarets ordning 1993-94 udløber.

TILLÆG 1

Forsvarets økonomi

I medfør af forsvarsforliget for 1993-1994 er nettobesparelsen på forsvarsbudgettet for 1993 på 360 mio. kr. og for 1994 på 820 mio. kr. i forhold til regeringens forslag til finanslov af august 1992. Dette svarer til besparelser på henholdsvis ca. 2,5 procent og ca. 5 procent i de to forligsår.

I 1995 afholdes udgifter til Danmarks internationale indsats vedrørende udgifter til FN-missioner og opstilling og drift af Den Danske Internationale Brigade (DIB) inden for den samlede budgetramme. Beløbet hertil forudsættes at andrage 390 mio. kr. Endvidere reduceres forsvarsbudgettet med 300 mio. kr. i 1995. Det samlede finansieringsbehov kan således opgøres til 690 mio. kr.

Endvidere blev det i henhold til forliget om Finansloven for 1995 aftalt, at der oprettes en positiv budgetreguleringskonto på 690 mio. kr. Dette beløb kan frigives efter aftale med forligspartierne.

Budgettet reguleres som hidtil for aftalte stigninger i personeludgifter, pensionsreguleringer og andre nye eller ændrede afgifter samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof mv., som det er nødvendigt at importere.

Forsvarsbudgettets hovedposter for 1992-1995 fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Hovedposterne, netto i mio. kr. (årets priser)

	1992	1993	1994	1995
Fællesudgifter	143,9	110,5	106,0	108,2
Militært forsvar	14.480,5	15.140,1	15.053,4	15.442,0
heraf:				
Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet	13.939,8	14.634,8	14.575,6	14.956,3
Særlige udgifter				
vedr. NATO	424,7	390,4	337,9	364,4
Service og hjælpetj.	116,0	114,9	139,9	121,3
Civil Virksomhed	169,1	209,1	230,1	213,4
heraf:				
Farvandsvæsen mv.	161,1	190,1	209,0	194,5
Øvrig civil virksomhed	8,0	19,0	21,1	18,9
MOMS	1.022,9	1.115,8	1.021,0	1.100,0
Forsvarsministeriet i alt	15.816,4	16.575,5	16.410,5	16.863,6

For 1992 og 1993 er der anvendt statsregnskabstal og for 1994 finanslovstal. For 1995 er der anvendt tal fra finanslov for 1995. Udgifter til

moms for 1995 er skønnet ud fra udgifter til refusionsberettiget købsmoms i 1993 og 1994.

Løn- og investeringsudgifterne på forsvarsbudgettet fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Løn- og investeringsudgifter

	1992	1993	1994	1995
Forsvarsministeriet i alt	15.816,4	16.575,5	16.410,5	16.863,6
heraf:				
Lønudgifter	8.070,2	8.616,2	8.670,0	8.855,7
Andel i procent	51,0	52,0	52,8	52,5
Investeringsudgifter excl. moms	2.608,2	2.478,7	2.282,1	2.199,6

Tabel 3 viser de samlede internationale udgifter. Det skal bemærkes, at udgifterne til FN er opgjort brutto, medens udgifterne til NATO-formål er finanslovens netttotal.

Tabel 3: Internationale udgifter

	1992	1993	1994	1995
FN	420,4	602,4	664,3	690,4
NATO	637,3	603,8	564,4	582,4
Andet	20,1	30,6	17,1	17,2
I alt	1.077,8	1.236,8	1.245,8	1.290,0

NATO-landenes forsvarsudgifter

Tabel 4 viser forsvarsudgifternes andel af bruttonationalproduktet i løbende priser. Tabel 5 viser forsvarsudgifterne pr. indbygger, der af hensyn til sammenligning er omregnet til US dollars pr. indbygger i 1985 prisniveau og vekselkurs. Forsvarsudgifterne er i denne forbindelse opgjort efter en fælles NATO-definition, som for Danmarks vedkommende adskiller sig fra det af Folketinget vedtagne forsvarsbudget ved at indeholde visse udgifter uden for paragraf 12. Forsvarsministeriet; f.eks. dele af Danmarks Meteorologiske Institut og Kort- og Matrikelstyrelsens budgetter, de faktisk udbetalte pensioner og moms. Samtidig medtages visse driftsudgifter under civilafsnittet ikke. Herudover kan der foretages andre korrektioner, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til sammenligningen.

Tabel 4: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter i procent af BNP (løbende priser)

	1990	1991	1992	1993	1994
Danmark	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9
Belgien ¹⁾	2,4	2,3	1,9	1,8	1,8
Canada	2,0	1,9	1,9	1,9	1,7
England	4,1	4,3	3,8	3,6	3,4
Frankrig	3,6	3,6	3,4	3,4	3,3
Grækenland	5,8	5,4	5,6	5,5	5,6
Holland	2,6	2,5	2,5	2,3	2,2
Italien	2,1	2,1	2,0	2,1	2,1
Luxemburg	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1
Norge	3,2	3,1	3,4	3,1	3,2
Portugal	3,1	3,1	3,0	2,9	3,0
Spanien	1,8	1,7	1,6	1,7	1,6
Tyrkiet	3,5	3,8	3,9	4,1	4,1
Tyskland ²⁾	2,8	2,3	2,2	1,9	1,8
USA	5,6	5,0	5,2	4,8	4,3

Tabel 5: Sammenligning af NATO-landenes forsvarsudgifter pr. indbygger omregnet til samme prisniveau og vekselkurs (1985)

	1990	1991	1992	1993	1994
Danmark	255	258	251	249	244
Belgien	240	236	192	183	181
Canada	305	280	269	265	251
England	371	371	330	318	307
Frankrig	382	382	368	361	361
Grækenland	207	197	206	202	204
Holland	269	260	256	237	227
Italien	173	169	171	172	173
Luxemburg	130	140	145	132	139
Norge	457	439	475	449	464
Portugal	83	83	81	79	80
Spanien	98	93	86	93	86
Tyrkiet	62	63	64	67	65
Tyskland	326	238	224	197	184
USA	1048	899	948	888	828

¹⁾ Fra 1992 er forsvarsudgifterne excl. Gendarmeriet

²⁾ Tal fra 1990 kan på grund af Tysklands genforening ikke sammenlignes med senere år.

TILLÆG 2

Vedtagne lovforslag 1993/94

	Stillet	Behandling
	1993	
1. Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (L 5) af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)	6/10	1. beh. 12/10 93 Betækn. 23/11 93 2. beh. 25/11 93 Tillægsbetænk. 25/11 93 3. beh. 2/12 93
2. Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v. (Udsendelse af personel til FN-tjeneste m.v., herunder orlov for lønmodtagere og uddannelsessøgende m.v. (L 6) Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)	6/10	1. beh. 12/10 93 Betækn. 23/11 93 2. beh. 25/11 93 Tillægsbetænk. 2/12 93 3. beh. 25/11 93
3. Forslag til lov om ændring af lov om tillæg til borgerlig straffelov angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed og lov om straf for krigsforbrydelser. (Afskaffelse af dødsstraf). (L 30) Af justitsministeren (Erling Olsen)	14/10	1. beh. 10/11 93 Betækn. 30/11 93 2. beh. 10/12 93 3. beh. 15/12 93
4. Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Forbedring af vilkårene for personer fra det tidligere Jugoslavien). (L 258) Af indenrigsministeren (Birte Weiss)	10/5	1. beh. 11/5 94 Betækn. 20/5 94 2. beh. 24/5 94 3. beh. 27/5 94

TILLÆG 3

Folketingsbeslutninger 1993/94

	Stillet	1993	Behandlet
1. Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en dansk international brigade. (B 1)	6/10 25/11	1.beh. Betænkning 2.beh.	12/10 93 23/11 93 25/11 93
2. Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 81 om overtagelse af et areal med tilhørende bygninger på Holmen fra Forsvarsministeriet tilbage fra Finansudvalget. (B 45)	14/12	Trukket tilbage	15/12 93
3. Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien. (B 84)	24/3 12/4	1.beh. Betænkning 5/4 94 7/4 94 2. beh.	12/4 94

Folketingsbeslutninger 1994/95

1. Forslag til folketingsbeslutning om det danske engagement ved FN's fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien (UNPROFOR). (B 34)	7/12	1.beh. Betænkning 2.beh.	8/12 94 13/12 94 16/12 94
--	------	--------------------------------	---------------------------------

TILLÆG 4

Forespørgsler 1993-1994

Spørgsmål nr.	Stillet	Besvaret
1. Forespørgsel til udenrigsministeren om hvad regeringen kan oplyse om Danmarks holdning til FN's fremtidige rolle på de fire hovedområder – fælles sikkerhed, demokrati og menneskerettigheder, økonomisk og social udvikling, miljø – der er omhandlet i regeringens redegørelse om principper og perspektiver i dansk udenrigspolitik. (F 6) Af Ritt Bjerregaard (S) m.fl.	Anm. 12/ 10-93 Fremme af foresp. 26/10 93	Forhandl. 28/10 93
2. Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren: »Hvilke oplysninger kan regeringen give om retningslinjerne for den danske Europapolitik vedrørende Edinborough-konklusionerne og Maastricht-traktatens gennemførelse forud for det europæiske rådsmøde i december og den forestående udvidelse af samarbejdet med de fire ansøgerlande Østrig, Sverige, Finland og Norge?« (F 10) Af Ivar Nørgaard m.fl.	Anm. 19/11 93 Fremme af foresp. 25/11 93	Forhandl. 30/11 93
3. Forespørgsel til indenrigsministeren (om, hvilke overvejelser regeringen har gjort sig med hensyn til at give opholdstilladelse til personer fra Serbien-Montenegro, der er flygtet for at undgå militærtjeneste). (F.12) Af Ebba Strange (SF) m.fl.	Anm. 25/11 93 Fremme af foresp. 1/12 93	Forhandl. 7/12 93
4. Forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren (om forholdene på Christiania). (F 15) Af Tom Behnke (FP) m.fl.	Anm. 7/12 93 Fremme af foresp. 10/12 93	Forhandl. 20/1-94
5. Forespørgsel til indenrigsministeren (om regeringen vil redegøre for henvendelsen af 14. december 1993 til 84 af landets kommuner vedrørende etablering af flygtningelandsbyer eller flygtningcentre til yderligere ca. 14.000 flygtninge samt for kommunernes reaktion herpå). (F 31) Af Helge Adam Møller (KF) m.fl.	Anm. 3/3 94 Fremme af foresp. 17/3 94	Forhandl. 26/4-94
6. Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren: »Hvad kan regeringen oplyse om optagelsesforhandlingerne med de fire EFTA-lande og konsekvenserne for dansk EU-politik?« (F 37) Af Ivar Nørgaard (S) m.fl.	Anm. 22/3 94 Fremme af foresp. 5/4 94	Forhandl. 17/5-94
7. Forespørgsel til statsministeren: »Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?« (F 42) Af Løvig Simonsen (S) m.fl.	Anm. 5/5 94 Fremme af foresp. 11/5 94	Forhandl. 26/5-94

TILLÆG 5

Spørgsmål til forsvarsministeren 1993-1994

Spørgsmål nr.	Still.	Besvaret 1993/94
102. Af Kristian Thulesen Dahl (FP) om, ministeren vil redegøre for, i hvilket omfang Grundlovens § 81 tillader, at danske soldater udsendes i internationale fredsskabende aktioner, samt hvilket sikkerhedspolitisk målområde Grundlovens § 81 omfatter, når der tales om »fædrelandets forsvar?«	21/10	10/11
137. Af Jens Thoft (SF) om, idet der henvises til et indlæg i »Hjemmeværnet« nr. 8, oktober 1993, hvor et medlem af hjemmeværnet anmoder om, at ledelsen dementerer, at »vi fremover vil se HJV-folk med bevæbnede enheder holde orden i danske flygtningecentre«, anmodes om ministerens klare afvisning heraf, da hjemmeværnets ledelse åbenbart ikke kan bevæbne sig hertil?»	28/10	10/11
146. Af Jens Thoft (SF) om, hvad koster det de danske skatteydere at sende et dansk flådefartøj til Malaysia for at fremme privatpersoners økonomiske interesser i eksport af krigsmateriel, og er det ikke udtryk for dobbeltmoral, når Danmark i FN-regi har arbejdet for en begrænsning af våben eksporten i verden?	1/11	5/11
185. Af Hanne Thanning Jacobsen (SF) om, hvilke instrukser/rammer er udstukket for, og hvor mange officersmandtimer er afsat til den påtænkte charmeoffensiv på gymnasierne for at skaffe ansøgere med lederevner til de ledige pladser på officersskolerne?	9/11	15/11
211. Af Niels Ahlmann-Ohlsen (KF) om, hvad agter ministeren at foretage for at få identificeret nationaliteten på den ubåd, der fredag den 12. november 1993 var ved at sænke en dansk fiskerkutter i norsk farvand i Nordsøen, og hvad agter ministeren at gøre på internationalt niveau for at forhindre lignende livsfarlige episoder i fremtiden?	17/11	25/11
306. Af Annette Just (FP) om, ministeren kan oplyse, hvad der sker med de danske FN-styrker og deres kampvogne, som skulle have været en del af den nordiske bataljon i Tuzla for over en måned siden, men som er blevet opholdt i Serbien?	2/12	10/12
310. Af Niels Ahlmann-Ohlsen (KF) om, hvilke konkrete tiltag agter ministeren at tage for at finde ud af, hvilken ubåd der den 12. november 1993 var ved at sænke en dansk fiskekutter i Nordsøen, og har ministeren til hensigt at tage initiativ til gennem de relevante internationale organisationer at sikre, at lignende livstruende episoder ikke gentager sig – heller ikke i internationalt farvand?	2/12	10/12
422. Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil fremlægge det talmateriale og de beregninger, der bevirkede, at ministeren inden for kun to uger har præsenteret to vidt forskellige regnestykker for besparelser som følge af en flytning af Sønderborg Sergentskole til Odense?	28/12	7/1
493. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, hvor meget har det kostet forsvaret at sende ti leopardkampvogne og hundrede FN soldater til eks-Jugoslavien, hvad har deres foreløbige tre måneders ophold kostet, og hvad bliver udgifterne for at få flyttet styrken til Tuzla?	17/11	25/1

494. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, hvor meget vil forsvarrets hvervekampagne til Den Danske Internationale Brigade have kostet, når den er tilendebragt, og hvilke elementer indebærer den?	17/1	25/1
502. Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren kan oplyse, i hvilket omfang sergentskolen ved en flytning til Odense skal bruge Højstrup øvelsesterræn til skydning med 12,7 mm blå patron, 12,7 mm løs ammunition, løse skud med 34 mm dysekanon, brug af kanonslag og 200 gram sprænglegemer samt til træningsskydning med middeltung mortar?	19/1	28/1
524. Af H.P. Clausen (KF) om, ministeren vil oplyse om fordelene ved en samplacering af Søværnets Havariskole med Nordjysk Brand- og Redningsskole i Frederikshavn indgår i overvejelserne over den fremtidige placering af Havariskolen?	21/1	31/1
525. Af Ahlmann-Ohlsen (KF) om, hvilke oplysninger ministeren kan give om sine overvejelser i forbindelse med placeringen af Søværnets Havariskole?	21/1	31/1
568. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, ministeren vil oplyse, hvor meget produktionen af biografreklame og OBS-spot samt postkortkampagne kommer til at koste i forbindelse med forsvarrets hvervekampagne til Den Danske Internationale Brigade?	28/1	3/2
622. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, på hvilke ansættelsesvilkår ansættes personel til Den Danske Internationale Brigade, hvilke muligheder findes der for at frigøre sig fra en indgået kontrakt, og hvad kan konsekvenserne ved at bryde kontrakten i utide i givet fald være?	3/2	10/2
657. Af Tommy Dinesen (SF) om, ministeren på baggrund af det stigende antal menneskesmuglinger fra skibe vil udvide kystudkigsstationernes overvågning og eventuelt oprette radarovervågning af de danske kyststrækninger fra stationerne?	7/2	17/2
671. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, ministeren vil bekræfte, at Danmark kan nedlægge veto i NATO-rådet i en situation, hvor FN's generalsekretær, Boutros Boutros Ghali, beslutter og henstiller til NATO, at der skal indledes et luftangreb over for serbiske stillinger?	X 9/2	15/2
712. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, hvad er ministerens kommentar til, at forsikringsselskaberne mener, at risikoen for de danske FN-soldater i det tidligere Jugoslavien nu er så stor, at selskaberne ikke længere vil forsikre soldaterne?	X 16/2	23/2
713. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, ministeren mener, at de reklameindslag, der vises i tv og biografte, og det oplysningsmateriale, som interesserede får tilsendt, på en fair og reel måde oplyser om, hvilke personlige risici der er knyttet til deltagelse i Den Danske Internationale Brigade, samt om den manglende fortrydelsesret ved ønske om at fratænde en indgået kontrakt i utide?	X 16/2	23/2
779. Af Pia Kjærsgaard (FP) om, hvad er ministerens mere konkrete svar på spørgsmål nr. S 712 om, at forsikringsselskaberne mener, at risikoen for de danske FN-soldater i det tidligere Jugoslavien nu er så stor, at selskaberne ikke længere vil forsikre soldaterne?	X 28/2	10/3
892. Af Jens Thoft (SF) om, ministeren kan oplyse, om retten til militærnægtelse har været inddraget som tema eller som forudsætning i de forsvarsaftaler, som Danmark har indgået med Letland og Litauen?	21/3	29/3
941. Af Bodil Thrane (V) om, udgifterne til »Mallermukkens«'s køb, istandsættelse og klargøring er i over ensstemmelse med de i aktstykke 139 nævnte bevillingsmæssige rammer på 5 mio. kr.?	25/3	7/4

942	Af Bodil Thrane (V) om, medlem af Folketinget Jens Risgaard Knudsen har ret i sine antagelser om, at Forsvarsministeriet ikke har haft til overvejelse at lade »Mallemukken« forære bort til de baltiske stater?	25/3	7/4
1064	Af Fogh Rasmussen (V) om, hvad er forklaringen på, at byggeriet af en ny idrætshal på Viborg Kaserne er blevet udsat?	19/4	28/4
1248	Af Annette Just (FP) om, ministeren kan oplyse, om regeringen efter de seneste serbiske angreb på Tuzla stadig anser sikkerheden for den danske styrke i Bosnien for tilstrækkelig, herunder om regeringen overvejer at følge Frankrigs eksempel og gradvis reducere antallet af udstationerede soldater i FN tjeneste i Eksjugoslavien?	X 18/5	27/5
1427	Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil dokumentere besparelsen ved at flytte sergentskolen fra Sønderborg til Odense?	15/6	24/6
1428	Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil drage omsorg for, at sergentskolen i Sønderborg ikke flyttes, hvis Rigsrevisionens redegørelse godtgør, at driftsbesparelsen vil være størst ved at bevare skolen i Sønderborg?	15/6	24/6
1429	Af Jan Køpke Christensen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvor stor en del af driftsudgifterne i Odense der går på henholdsvis HAWK-enheden og Militærregion Fyn, og hvor stor udgiften til E-kompagniet var, da det lå i Sønderborg?	15/6	24/6
1434	Af Pia Kjærsgaard (FP) om, ministeren kan bekræfte, at danske befalingsmænd i den nordiske bataljon i Tuzla efter episoderne med 7 leopardkampvognes natlige kamp mod en serbisk beskydning af soldater fra bataljonen i lufthavnen, hvor FN nægtede bataljonen flystøtte af FN-myndighederne i området, er pålagt tavshedspligt om FN's håndtering af situationen, og herunder truet med sanktioner såfremt tavshedspligten overtrædes, og kan ministeren i givet fald overlade afgørelsen af sådanne sanktioner til FN myndighederne?	X 17/6	24/6
1582	Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, om ministeren i sin embedsperiode for skatteydernes regning har medtaget sin ægtefælle/ledsager i forbindelse med rejser til udlandet, og i bekræftende fald bedes begrundelsen herfor oplyst, lige som det bedes oplyst, hvem der har betalt for den pågældende rejse?	4/7	14/7
1605	Af Kirsten Jacobsen (FP) om, ministeren vil oplyse, hvilke udenlandsrejser ministeren har foretaget i denne regeringsperiode og i svaret oplyse om destination, formål med rejsen, pris, rejsens varighed, oplysninger om rejsen skete efter speciel invitation eller andet, hvem der deltog i rejsen samt hvilket udbytte rejsen gav for Danmark?	4/7	14/7
1676	Af Kirsten Jacobsen (FP), under henvisning til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 1605 og S 1582, hvori alene er angivet prisen for ministerens deltagelse i rejsen, bedes oplyst den samlede pris for alle deltagerne, for så vidt udgiften er afholdt af ministeriet. Dog ønskes særskilt oplysning om udgifterne ved ministerens ægtefælles/ledsagers deltagelse i de tilfælde, hvor disse er dækket af ministeriet, jf. spm. nr. S 1582?	14/7	25/7
1801	Af Helge Adam Møller (KF), om ministeren vil oplyse, om de økonomiske forudsætninger, som lå til grund for flytningen af Sergentskolen fra Sønderborg til Odense, – at udgifterne til flytningen ikke måtte overskride et loft på 45 mio. kr., og en årlig driftsbesparelse på 50 mio. kr. – fortsat er op fyldt?	12/8	23/8

1849	Af Jan Køpke Christensen (FP), om ministeren vil oplyse, hvilke større bygningsarbejder, der er udført via driftsbudgettet i garnisonerne Fredericia, Haderslev, Tønder, Slagelse, Høvelte, Antvorskov, Kastellet og Randers i perioden fra 1989 til 1993, begge årstal inkl.?	22/8	6/9
1850	Af Jan Køpke Christensen (FP), om ministeren vil oplyse, hvilket materiel, der i 1992 og 1993 er indkøbt via Livgardens driftsbudget?	22/8	6/9
1851	Af Jan Køpke Christensen (FP), om ministeren vil oplyse udgifterne til bygningsdrift i 1989, 1990, 1991, 1992 og 1993 plus de budgetterede tal for 1994 i følgende garnisoner: Fredericia, Haderslev, Tønder, Slagelse, Høvelte, Antvorskov, Kastellet og Randers?	22/8	6/9

